

Adalet ve Kalkınma Partisi
1. Olağan Büyük Kongresi

12 Ekim 2003 / Ankara

Genel Başkan
Recep Tayyip Erdoğan'ın
Konuşması

AK PARTİ

AK PARTİ

Adalet ve Kalkınma Partisi

Ceyhan Atuf Kansu Caddesi

No: 202 06520 Balgat - Ankara

Tel.: 0312.286 89 89 (Pbx)

Faks: 0312.286 88 82

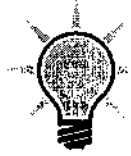
www.akparti.org.tr

**AK PARTİ
1. OLAĞAN
BÜYÜK KONGRESİ**

**GENEL BAŞKAN
R. TAYYİP ERDOĞAN'IN
KONUŞMASI**

**12 EKİM 2003
ANKARA**

AK PARTİ

Adalet ve Kalkınma Partisi

Ceyhan Atuf Kansu Caddesi

No: 202 06520 Balgat - Ankara

Tel.: 0312.286 89 89 (Pbx)

Faks: 0312.286 88 82

www.akparti.org.tr

DÜZENLEME, BASKI:

ÖNCÜ BASIMEVİ, (0.312) 384 31 20

Sayın Başkan
Değerli Delegeler
Sayın Başbakan,
Siyasi partilerin değerli liderleri
Dost ülkelerin değerli misyon şefleri
Uluslararası kurum ve kuruluşların değerli temsilcileri

Değerli misafirler

Dünya ve Türkiye Basınının değerli temsilcileri

Aziz Milletim,

Birinci Olağan Kongremizi açarken Türkiye'nin dört bir yanından gelerek heyecanımıza heyecan, coşkumuza coşku katan sizleri sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Hoş geldiniz!

Bu salonda sadece bir kongre yapmıyoruz, bir düğün, bir şölen, bir kutlama yapıyoruz.

Bayramımıza katılan hepiniz;

Ankara'ya Türkiye'nin heyecanını ve dinamizmini, aşk ve coşkusunu getirdiniz.

Sağ olun, var olun.

Sizlerin şahsında bütün Türkiye'yi ve bütün vatandaşlarımı aynı sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Büyük Kongremizle birlikte, Başkentimizin militle buluşması, ülkemize hayırlı olsun.

Milletimize bu sevinci, bu mutluluğu yaşatan Allah'a hamdolsun.

Değerli Dostlar

Bu Kongre Ak Parti'nin kongresidir.

Bu kongre alışageldiğimiz kongrelerden farklı bir kongredir.

İlk kongresini hentz yapmadan iktidarının ilk yılını tamamlamak üzere olan bir siyasi partiye, yalnızca Türkiye'de değil, dünya siyasi tarihinde de nadir olarak rastlanabilir.

Bu Türkiye'nin kıvancıdır.

Zira Ak Parti, bu ülke insanının aklından ve vicdanından doğmuştur.

Bu aziz millet, Türkiye'nin yarınları için rüyalar görenleri, Türkiye için büyük rüyalar görmeyi yegane işleri haline getirmiş olanları iktidara getirerek, yüksek bilincini bir kere daha ortaya koymuştur

Dolayısıyla ilk kez düzenlenen bu kongre, ağırlıklarını üzerinden atmış, atalet ve miskinliği yenmiş, ezeli sevdamız olan Türkiye'yi yeni ufuklara taşımış olan milletimizin kongresidir.

Bu bayram, bu düğün hepimize kutlu olsun!

Buradan yurdumun her köşesini, her bir ferdini bir kez daha sevgiyle selamlıyorum.

Diyarbakır'dan Tekirdağ'a, Mersin'den Samsun'a, Muğla'dan Erzurum'a, Malatya'dan İstanbul'a bütün Türkiye'ye yeniden selam olsun.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza, Türkiye'ye sevgi besleyen bütün kardeş, dost ve akrabalarımıza da selam olsun.

Evet, bu kongre Ak Parti'nin kongresidir.

Bu kongre, yıllar yılı;

Adalet ve kalkınma isteyen,

Aydınlık ve ışık isteyen,

Huzur ve barış isteyen,

Güven ve istikrar isteyen,

Hukuk ve özgürlük isteyen Türkiye'nin partisi, Ak Parti'nin kongresidir.

Bu kongredeki vakar ve dinamizm, milletimizin vakarı ve dinamizmidir.

Bu kongre, en büyük sevdaları Türkiye sevdası olanların gerçek doğum günüdür.

Ama her şeyden önemlisi, bu kongre, sadece sadece bu millet için rüya görenlere, milletimizin büyük bir ikramıdır!

Bizi bu ikramla şerefliendiren aziz milletimizin mensubu olmanın şerefi, bu kongre salonunun her zerresine hakimdir...

Bu tarihi günde;

Bu bahtiyarlığı milletimizle birlikte yaşadığımız için ve milletimize bu mütevazı hediyeyi sunduğumuz için son derece mutluyuz.

Bu kongre, 14 Ağustos 2001 tarihinde doğduğu ilk günden itibaren siyasi, ekonomik ve sosyal hayatımızda , demokrasinin ve hukukun adı ve adresi olan bir partinin ilk kongresi olması dolayısıyla büyük önem arz etmektedir.

Bu kongre “gerçek siyaset”in “marka”sı ve “güçlü Türkiye”nin “adresi” olan partimizin en güzel sa-
bahlarından biridir.

Bugün, aynı zamanda Türkiye'nin derin kökleriyle ve şerefli geleceğiyle buluştuğu bir sevinç günüdür.

Zira, Ak Parti; sadece, ama sadece milletimize yaslanan bir partidir.

Ak Parti'nin mayasını millet atmıştır.

Ak Parti'nin hamurunu millet yoğurmuştur.

Ak Parti'nin kumaşını millet dokumuştur.

Bu yüzden çabalarımızın semeresi, başarılarımızın bereketi ülkemize ve milletimize aittir.

Sevgili AK Partililer...

Değerli arkadaşlar...

Ak Parti, birbiriyle kan uyuşmazlığı olan geçmişteki sentezlerden bir sentez, geçmişte yaşanmış ve çözülmüş koalisyonlardan bir koalisyon değildir.

Ak Parti, milletimizin müştereklerinden oluşmuş ma'şeri vicdanının sesidir.

Bu ses "ortak iyi" etrafında oluşmuş yepyeni bir organizmadır.

Bu organizmayı milletimizin eliyle biz oluşturduk.

Milletimizin ortak değerlerinden hareket ettik, siyasi zeminimizi milletimizin kale gibi durduğu yer olarak tanımladık.

Bu yüzden durmadan "müşterek akla", birlikte düşünmeye ve ortak vicdana vurgu yaptık.

Böylece, Ak Parti, çatışma alanlarında değil, uzlaşma alanlarında siyaset üreterek gerilim siyasetini tasfiye etmiştir. Bu, milletin siyasete dönüşünün de başlangıç noktasıdır.

Değerli Arkadaşlar

Bugüne kadarki çalışmalarımız, Ak Parti'yi kurarken dile getirdiğimiz temel bir iddiamızı daha doğrulamıştır.

Bu iddia, partimizin "fikir siyaseti" ile "siyasi pratikler" arasındaki kronik gerilimi ortadan kaldıran bir siyaset üretmeye kararlı olduğudur.

Ak Parti iktidarlarından önce, fikir temelinde siyaset yapmak siyaseti radikalleştirmek ile eş anlamlı hale gelmişti.

Buna karşılık kitle partisi oldukları iddiasında olanlar ise, merkez partisi olmayı fikirsiz ve içeriksiz bir siyaset yapmakla özdeşleştirmişlerdi.

Birinci tavır siyaseti ideolojik önyargılara mahkum ederken, ikinci tavır siyasi partileri rant dağıtım aracı haline getiren “siyasi şirket”e dönüştürmekteydi.

Ak Parti ise siyasetin doğasını doğru okuyarak, gerçek siyasetin manasını derinden kavrayarak, “fikir siyaseti” temelinde kurulmuştur.

Kendini “muhafazakar demokrat” olarak tanımlayan partimiz, muhafazakar düşünce ile siyaset pratikleri arasında güçlü bağlantı noktaları kurarak, Türkiye’nin önüne yepyeni bir siyasi perspektif sunmuştur.

Böylece milletimizin değer sistemi ile siyasi aklın işleyişi iç içe geçmiştir.

Ak Parti’nin “Muhafazakar- Demokrat” çizgisi, “toplumsal merkezi” kavrayan bir hat üzerinde şekillenmiştir.

Böylece Ak Parti, bir yandan eskimiş merkez anlayışını tasfiye ederek yepyeni bir siyasi merkezin kurulmasını sağlamış ve aynı zamanda da kendi siyasal varlığını merkezin yeni adresi olarak inşa etmiştir.

Siyasetin dirilmesi, siyasetlesmenin sona ermesi, çağdaş toplumların siyasal donanımlarıyla donanmış bir siyasal ortamın ortaya çıkması bu sayede olmuştur.

Etnik, dini ve bölgesel milliyetçilikleri siyasetteki “kırmızı çizgi”leri olarak ilan eden Ak Parti, “muhafazakarlık eksenli çağdaş bir kitle partisi”nin na-

sıl olacağını da tüm dünyanın önüne bir model olarak koymuştur.

Partimizin misyonu, “toplumsal merkez”in değer ve taleplerini siyasetin merkezine taşımak ve bu suretle devlet ile toplum arasında oluşan mesafenin doğurduğu problemleri gidermektir.

Bildiğiniz gibi bizden önce, “siyasi merkez”, dinamik ve güçlü toplumsal taleplerden kopmuş, sterilleşmiş ve hiçbir şey ifade etmeyen içi boş bir kabuğa dönüşmüştü.

Toplumsal merkez ise siyasetten umudunu kesmiş bir biçimde, dinamizmini sakatlayan siyaset karşısında kendi başının çaresine bakmaya çalışıyordu.

Toplumun ekonomik olarak daha üst yerlerde kümelenen kesimleri ile geniş halk yığınları arasında buluşma noktası kalmamış gibiydi.

Ortak bir dil, ortak bir heyecan ve ortak hedefler sanki bu ülkeden sürgüne gönderilmişti.

Yıllardan beri bu konu üzerine çok şey söylendi.

Yıllar boyunca bu aksaklığı giderecek adımlar atılması için siyasi elitler tarafından birçok proje üretildi.

Fakat elitlerin başaramadığını, aziz milletimiz bir “Anadolu hareket”i oluşturarak başardı.

Milletin taleplerinden doğan Ak Parti;

Toplumun çevresiyle merkezini buluşturdu.

Toplumsal merkez ile siyasi merkezin sökülmiş dikişlerini yeniden dikerek, yepyeni, canlı ve sağlıklı bir merkez inşa etti.

Cumhuriyetçiliğin değerleri ile demokrathğin değerleri arasında yıllar boyunca oluşturulan suni gerilimlere son veren gerçek bir Türkiye zemini Ak Parti sayesinde siyasal alanda yer buldu. Cumhuriyetçilik ve demokratlık arasında bir çelişki değil, esasında bir sinerji olduğu açıkça görüldü.

Ak Parti, Türkiye Cumhuriyet tarihinde, “siyasal akıl” ile “milletin talepleri” arasında en sağlam köprüleri kuran en büyük harekettir.

Milletin siyasetten beklediği “erdem”, ve siyasetin millete sunması gereken “vizyon” el ele ve kol kola Türkiye Cumhuriyeti’nin bekası ve toplumumuzun müreffeh geleceği için atağa kalktı. Siyasal akıl adına milletin taleplerini görmezden gelme veya milletin taleplerini istismar ederek siyaseti “radikalleştirme” devri son buldu.

Bu büyük açılım ve bu büyük özgüven sayesinde Türkiye, kendini kendisi yapan değerlerle, evrensel değerler arasında kutuplaşına üretmekten, sahte gerilimlere yuvarlanmaktan süratle uzaklaştı.

Artık Türkiye, yerli değerleri ile evrensel değerler arasındaki uyumu en verimli noktalarda yakahıyor, böylece, esasında milletinizi millet yapan değerleri önümüzde büyük bir okyanus gibi akan yüzyıla en doğru şekilde taşımanın kapısını açıyoruz.

AK Parti, kısa siyasi ömrüne çok önemli başarılar sığdırmıştır. Türkiye’yi parlak yarınlarına taşı-

yacak bir siyasi hareketin, bir siyasi iradenin merkezi olmuştur.

Türkiye siyasetinde yepyeni bir sayfa açan bu millet kararı, Ak Parti'nin kimliğinde, Türkiye'nin önünü açacak olan yenileşme perspektifine, değişim hedefine, istikrara ve güvene, insanının sesine sağırlaşmayacaktır. O sese sadakatle bağlı kalacak bir siyaset anlayışına tek başına iktidar yolunu açmıştır.

Bu hepimizin rüyasıydı, bu rüya gerçek oldu ve artık yarınlara doğru bir küheylan gibi koşuyor.

Değerli arkadaşlar...

Şunu herkes bilsin ki bizim siyasetimiz, genlerinde "Önce Millet" anlayışının tezahürlerini taşıyan bir düşüncenin siyasetidir.

Temel önceliğini "millet" olarak belirleyen bir siyasi partinin, marjinal vehimlere ve art niyetli kehanetlere kanarak "tam demokrasi" ısrarından vazgeçmesi düşünülemez.

Türkiye'yi yerinde saydırmak, geriye götürmek isteyen, demokrasiyi ve hukuku, hatta Cumhuriyeti halktan esirgeyen statükocu ve otoriter çabalar beyhude çabalar olarak kalacaktır.

Bizim tam demokrasi hayalimiz, sadece Avrupa Birliği standartlarına daha kolay uyum sağlamak için değil, Türkiye'yi insanlık onuruna sahip çıkan ve çocuklarının geleceğe umutla baktıkları bir ülke haline getirebilmek içindir.

Bu konuda çok yol kat ettiğimize inanıyorum; ama Allah'ın izniyle aldığımız bu mesafe, bundan

sonra alacağımız mesafelerin yanında çok küçük kalacaktır.

Vurguyla söylüyorum:

Bizler, insanımıza bakarken kafamızda bir “yurttaş şablonu” olmaksızın bakıyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti kimliğine sahip her bir vatandaşımızı aynı şefkat ve saygıyla kucaklıyoruz.

Anadolu'nun her köşesini Ankara'ya aynı mesafede görüyoruz.

Biz önce millet derken, milleti bir bütün olarak kavriyor ve o bütünün renklerini birbirinden ayırmıyoruz.

Ben hala aynı rüyayı görmeye devam ediyorum:

Bayrağımızın dalgalandığı her yerdeki insanımızı, daha yüksek refaha kavuşturmak, her vatandaşımızı aynı haklarla donatmak, her çocuğumuzun önüne aynı umutlu ve ışıltılı geleceği koymak istiyoruz.

Ben hala aynı rüyayı görmeye devam ediyorum:

Bilimsel üretimi ideolojik saplantılardan kurtulmuş, dünya çapında bilim üreten üniversitelere kavuşmuş bir Türkiye için çalışıyoruz.

Ben, Türkiye için büyük rüyalar görmeye devam ediyorum.

Kendi içinde küçük tartışmalardan kurtulmuş, dünyanın çatışma bölgelerinde barış ve istikrar misyonu olarak etkili görevler üstlenmiş bir Türkiye için gecemizi gündüzümüze katıyoruz.

Bizler;

Kadının hukukunun tam olarak korunduğu, kadının topluma her alanda daha çok kılavuzluk ettiği ve daha çok katkıda bulunduğu, çocuklarımızın ve gençlerimizin geleceğinin teminat altına alındığı, eğitimde ve çalışma hayatında fırsat eşitliğinin sağlandığı, alın terinin hakkını tam olarak aldığı, sanatın ve kültürün baş tacı edildiği, sanatçıların ve kültür adamlarının haklarının korunduğu ve gerçek saygıyı gördüğü bir Türkiye'nin rüyasını görüyoruz.

Ben Türkiye için gördüğüm rüyaların dünyanın iyiliğine hizmet edeceğini de biliyorum..

Gördüğüm rüya, medeniyetler çatışmasının dünyayı bir alacakaranlık kuşağına çevirmeye çalışması karşısında, AB'ye girmiş bir Türkiye'nin "medeniyetler buluşması"nın en sağlam köprüsü olacağını tüm canlılığıyla gösteriyor bana...

Ak parti'ye ruh veren rüya,

- çatışmaların rekabete,
- gerilimlerin verimli diyaloglara,
- ideolojik ön yargıların nefes açan projelere
- ve kutuplaşmaların demokratik uzlaşmaya dönüştüğü, bir rüyadır.

Ve bu rüyamın sadece rüya olarak kalmadığını, gerçeğe dönüşmeye başladığını, rüyaların gerçek olduğunu da görüyorum. Bu kongre bunun canlı ispatıdır, bu salon gerçeğe dönüşen rüyaların şahididir!

Değerli AK Partililer...

Sevgili Dostlar...

Bizim siyasetten muradımız, Türkiye'ye, Türkiye'de yaşayan insanlara, bu topraklara sinen medeniyet düşüncesine hizmetten ibarettir.

Bütün çabamız, dünyanın en kritik coğrafyalarından birinin üzerinde bulunan bu ülkeyi, yaşadığı sıkıntılardan kurtararak bir daha asla dara düşmeyeceği bir güce ve esenliğe kavuşturmaktır.

Siyaseti, sadece siyaset yapmış olmak için değil, mutlu ve müreffeh bir Türkiye ateşini ve heyecanını çizimizde hissettiğimiz için yapıyoruz.

Biz, gece gündüz koştururken, bizimle aynı heyecanı taşımayanların Türkiye'yi durdurmak istediğini görüyorsunuz.

Ama biz,

Türkiye'yi dünyanın parlayan yıldızı yapmadan, çıktığımız bu yoldan asla geri dönmeyeceğiz.

Ak Parti siyasetinin en dirençli olduğu nokta da işte bu noktadır.

Hepiniz çok iyi biliyorsunuz ki, yüce milletimizin hissiyatını Türkiye'nin yönetiminde temsil etmek üzere Ak Parti çatısı altında toplandık.

Parti olarak misyonumuz budur.

O hissiyatı oluşturan değerler, partimizin siyaset üretirken basacağı zeminin de temel değerleri oldu ve bundan sonra da olacaktır.

Tarihimiz boyunca bu topraklarda bir çok medeniyetler inşa etmiş olan o değerler, inanıyorum ki bizim siyasetimize de ilham verecek, kaynaklık edecektir.

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün milletimizin öntüne koyduğu muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkma hedefine doğru yürürken, o değerler bizim en sağlam dayanağımız olacaktır.

Bizi Türk siyasi hayatındaki diğer partilerden ayıran önemli bir fark, milletimizin çağlar boyunca sahip çıktığı bu değerlerle siyasi akıl arasında gerçek bir buluşmayı üretmiş olmamızdır.

Biz, Türkiye'nin geleceğinin bu değerler ışığında aydınlanabileceğine sonuna kadar inanan bir siyasi kadroyuz.

İşte bunun için ısrarla Ak*Parti, bir koalisyon değil; bir bütünlüktür, diyoruz.

Türkiye böylesi büyük bir bütünlüğü uzun zamandır göremediği için, bunu koalisyon zannedenlerin, analiz araçlarının ne kadar eskimiş olduğunu ve yeni durumu kavramaktan ne kadar uzağa düştüğünü her gün görüyoruz.

Biz, millete ait değerleri yıllar yılı suiistimal ederek, boş tekerlemelerle siyaset ürettiğini zannedenlerle de asla aynı çizgide olmayacağız.

Biz bu kadim değerlere, insanlığın ulaştığı en son ve en bütünsel evrensel değerlerini katarak bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek çözümler üretiyο-

ruz, yarının dünyasında kendisine yer bulacak bir siyasi olgunluk çizgisini yakalıyoruz.

Hiçbir zorluktan yılmayacağız, Türkiye'nin geleceği için yararlı olacağına inandığımız adımları atmaktan asla çekinmeyeceğiz.

Siyasetin kirlenmesine, yolsuzlukların alıp başını gitmesine, geleceğimizin hortumlanmasına, devletle millet arasında güven bunalımlarının yaşanmasına ve Türkiye'nin adım atmasını engelleyecek asırlık kısır çekişmelere asla izin vermeyeceğiz.

Birilerinin öteden beri sürdürdükleri anlayışlarına da son veriyoruz artık.

Yolsuzluklarını ve usulsüzlüklerini örtbas etmek için rejim bunalımı çıkarma oyunu oynayanların bu zevksiz oyunlarının son kullanma tarihi geçmiştir.

Türkiye, Anayasasında belli olan değişmez ilkelele yoluna yürümeye kararlıdır.

Hiç kimse, yaptıkları yolsuzlukların ve usulsüzlüklerin ortaya çıkmasını engellemek için rejim üzerine bir tartışma çıkarmaya girişmesin.

- İşini iyi yapmayan siyasetçi, rejim bekçiliği yapmaya,
- Milletin verdiği emaneti istismar eden bürokrat milliyetçilik kisvesine bürünmeye,
- Yolsuzluk yapan işadamaı devletin temel nitelikleri üzerinden polemik üretmeye, kalkışmasın.

Buradan bir kere daha ilan ediyorum ki, milletin kanını emen bu oyunların son kullanma tarihi geçmiştir.

Ak Parti olarak milletimize; siyasetin temiz kalacağına, Türkiye'nin önünün açılacağına, çocuklarımıza mutlu bir gelecek hazırlanacağına dair söz verdik.

Bu söze, sonuna kadar sadık kalacağımızdan kimsenin şüphesi, endişesi olmasın.

Siyaset çatısı altında geçireceğimiz her ânın Türkiye'ye adanacağına dair, kendim ve sizler adına milletime bir kez daha söz veriyorum.

Ak Parti'nin tek sahibi millettir, bunu kimse akıldan çıkarmasın.

Kardeşlerim, dostlarım, arkadaşlarım...

Ak Parti sayesinde, yani sizler sayesinde ki, Türkiye artık o mecal siz ve hasta Türkiye değildir.

Yönetilemeyen Türkiye, adeta küllerinden yeniden doğmuştur.

Yöneten demokrasi, Türkiye'yi ayağa kaldırmıştır.

İşte, o şahlanışın semeresidir bu kongre...

Bu kongre, milletle birlikte yürüyüşümüzün olgunluk noktasıdır.

Geldiğimiz noktada durmayacak çok daha ulvi gayelere, çok daha büyük hedeflere varacağız.

Hedefimiz, tam adalet ve tam kalkındır.

Kimseyi hor görmeyen, siyasal ahlâkı özümsemiş, milletin talepleriyle bütünleşmiş herkese kapımızı açarak büyük bir buluşmayı gerçekleştirdik.

Bu ilkelerle kaostan, gerilimden, krizden, kavga-
dan ve bunalımdan ülkemizi kurtarıp yeni ufuklara
doğru yol almasını sağladık.

Toplumunu ayrıştırarak değil, toplumda zaten var
olan bütünlüğü sahiplenerek siyasetimizi inşa ettik.

Bu nedenle Ak Parti olarak kimliğimiz, Türki-
ye'nin kimliğidir.

Muhafazakar demokrat kimliğimizi, statükonun
muhafazasını sağlayan partilerle karıştıranlar bu
kongreye bakarak bizim renklerimizi anlayabilirler.

Biz, demokratik rejimi, temel insan hak ve öz-
gürlüklerini, hukukun üstünlüğünü, serbest piyasa-
ya dayalı ekonomik düzeni, sosyal adaleti ve barışı
esas alan bir partiyiz.

Değerli Ak Partili dostlarım, kardeşlerim...

Çok kısa bir zaman içinde, bir siyasi oluşumdan
bir partiye dönüştük.

Kısa bir zaman içerisinde başka hiçbir partiye
nasip olmayan bir teveccüh gördük, tek başına ikti-
dar olma onuruna eriştik.

Türkiye'yi kabus dolu günlerden çekip aldık. Si-
yasete işlerlik, ekonomiye ferahlama, devlete barış,
milletin pek çok derdine de çözüm getirdik.

Her zaman söylediğim gibi, tohumken fidana, fi-
danken ağaca, ağaçken ormana dönüştük.

Bu bereketli yolculuğun sonunda bugün ilk Bü-
yük Kongremizi hep birlikte yapıyor olmanın hey-
canını yaşıyoruz.

Bu adımla birlikte, öngördüğümüz parti yapılaşmasına ve kurumsallaşmaya dair eksiklerimizi tamamlamış oluyoruz.

Bundan sonra mazeretimiz yoktur. Bu mükemmel binayı kendisinden beklenecek siyaset zenginliğiyle donatmalı, süslemeliyiz.

Dünyanın parmakla göstereceği icraatlara imza atmaya, Türkiye'nin iki binli yıllarına damganızı vurmaya hazır mısınız?

Milletin yüzünü güldürecek bir siyasete sonuna kadar sahip çıkmaya hazır mısınız?

Gecenizi, gündüzünüzü Türkiye'nin refahı ve mutluluğuna feda etmeye hazır mısınız?

Allah utandırmasın.

Değerli dostlar...

Tarihte çok badireler atlatmış bir coğrafyada yaşıyoruz; büyük sıkıntılara fedakarca katlanmış yüce gönüllü bir milletimiz ve bizi bir arada sımsıkı tutan ortak değerlerimiz var.

Çağları aşıp gelen bu birikime hepimiz güvenmeliyiz.

Dünya üzerinde yaşanan pek çok dramatik olaya karşılık, insanlık bir yandan giderek artan bir bağlılıkla barış fikrini sahiplenmektedir.

Türkiye tarihi boyunca olduğu gibi bugün de devleti ve milletiyle aynı barışçı noktadadır.

Dostlara güven, düşmana korku veren güçlü askeri varlığımızın temel gayesi barışı korumak, barı-

şın örselendiği zamanlarda da yeniden tesisini sağlamak olmuştur.

Ülkemizin güvenliği ve menfaatleri aksini zorunlu kılmadıkça, bu temel felsefeye tümüyle sadık kalacağımız bütün dünya tarafından bilinmelidir.

Türkiye'nin dünyada ve özellikle içinde bulunduğu bölgede, barış fikrinin en sağlam savunucusu olmaya devam edeceğinden kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Birlikte uygarlıklar oluşturduğumuz yakın çevremizle, komşularımızla iyi ilişkilerimizi geliştirerek korumayı, komşuluk ve kardeşlik hukukunun gereklerine tam olarak riayet etmeyi dış siyasetimizin temeli sayıyoruz.

Ancak bu duyarlı çizgimizin, Türkiye'nin âli menfaatlerine hâle gelmesi noktasında bir zâfiyete dönüşmesine izin vermeyeceğimizi de herkesin bilmesi gerekir.

Değerli Kardeşlerim,

Unutmayınız,

Milletimizi arzularına kavuşturabilmek için, ülkemiz sizlerin öncülüğüne ihtiyaç duydu.

Milleti anlama güçlüğü çekenler, bizi de anlama güçlüğü çektiler.

Merkezin neresinde olduğumuzu, doğuya ve batıya nasıl baktığımızı sorgulamakla kalmadılar, niyetlerimizi dahi sorguladılar.

Oysa Ak Parti, onların aradığı yerde değil, Türkiye'yi büyütme arzusundan, halkın demokrasi tale-

binden, temiz ve dürüst bir yönetim isteğinden doğdu.

Ak parti, önce milletin vicdanından, aklından, basiretinden doğdu.

Bizi analiz edenler, milletimizin hayatına, yaşama biçimine bakmalıdırlar.

Biz sadece halkımızın bize emanet ettiği bu imkanı, ülkemizin adaletle kalkınması için en iyi şekilde değerlendirmeye çalışıyoruz.

Ak Parti, Türkiye’de sahici bir demokrasinin, bütün normlarıyla birlikte hayata geçirilmesine yönelik bir kararlılığı temsil etmektedir.

Uzun yıllardır çarpık şekilde işleyen Türk demokrasisinden nemalanan bazı zümreler kendi çıkarlarını korumak için, Ak Parti’yi mesnetsiz iddialarla itham edebilirler.

Buradan bir kez daha ifade ediyorum ki, partimizin gizli bir gündemi ve amacı yoktur.

Amacımız ve niyetimiz bellidir.

Bu amaç, milletimizi hak ettiği özgürlüğe ve refaha kavuşturmaktır.

Elbette her insan gibi mukaddeslerimiz var.

Ancak, siyaseti bu mukaddes değerler üzerinden yapmıyoruz.

Her inanca, her kültüre, her kimliğe “eşit yakınlıkta” duruyoruz.

Türkiye'nin demokratikleşmesine hizmet edecek çabalarımız, "niyet okuyucular" tarafından engellenmeye çalışılıyor.

Fakat biz bunlara itibar etmedik, bundan sonra da etmeyeceğiz.

Zira Ak Parti, adalet ve kalkınma kavramlarını meşale yaparak Türkiye'de tükenen umutları diriltmeye başladı.

Şimdi hayatın her alanında büyümenin ve gelişmenin, üretmenin ve ürettiğinin karşılığını almanın heyecanı ve dinamizmi hissediliyor.

Türkiye'nin dört köşesi bir şantiye alanına dönüşüyor, kalkınma hamlesi bütün alanlarda hissediliyor.

Türkiye'nin yollarını açıyoruz. Şehirleri birbirine bağlıyoruz.

Bütün üretim sektörlerini ayağa kaldırıyoruz.

Her şeyi devletten bekleyen, devlete ise "bugün git yarın gel" anlayışını egemen kılan yönetim biçimini tarihe gömüyoruz.

Bu yönetim anlayışı sayesinde toplum yeniden güven zeminine oturdu.

Yolsuzluk ekonomisinin, siyasal kirlenmenin ve yozlaşmanın çanına ot tıkadık.

Ülkenin alın-terini emen sülükler, halkın karşısında bir bir mahcup olmaya başladılar.

Hatırlayınız, Türkiye ne büyük bir kaosa ve girdaba sürüklenmişti.

Türkiye yalnızca kötü yönetilmiyor, 'artık yönetilemez' deniliyordu.

Koalisyon hükümetinin ortaklarının her biri ağzını açtıkça yeni bir kriz ortaya çıkıyordu.

Bakanlar Kurulu artık toplanamıyordu.

Herkesin dilinde birbirinden kötü felaket senaryoları vardı.

"Türkiye Arjantin olur mu?" diye soruluyor, ülkenin ufku karartılıyordu.

Yönetici kadronun tamamı köhne bir siyaset çizgisi üzerindeydi, ülkemizin eli kolu bağlanmıştı.

İşte ülkemizi o girdaptan, o karanlık dehlizden ve o umutsuz günlerden çıkarıp bugünlere getirdik.

Bu şerefi bize bahşeden Allah'a hamd, milletimize teşekkür ediyoruz.

İş başı yaptığımız gün bu millete ve bu ülkeye layık olmaya çalışacağımızı, milletin şerefli emanetine asla ihanet etmeyeceğimizi söyledik.

Nitekim, iddiamızın altında kalmadık. Çok kısa bir sürede Ak Parti ülkemizin kararın bahtını ağarttı.

Popülizme tenezzül etmedik, günü kurtarma siyaseti izlemedik.

Seçim meydanlarında verdiğimiz sözleri unutmamak. Demokratik katılımı en üst düzeyde sağladık.

Halkın sesine kulak verdik ve bütün kararlarımızda toplumsal mutabakat aramaya özen gösterdik.

Milletimizin bize gösterdiği teveccühün temelinde, bizim herhangi bir komplekse girmeden milletimizin bağrından kopup geldiğimizi söylememizin büyük payı vardır.

Bu gerçeği iktidarda bulunduğumuz aylar boyunca hiç aklımızdan çıkarmadık.

Milletin emanetini taşımanın ağır sorumluluğunu hiç unutmadık.

Meclisimizi sabahlara kadar açık tutarak Türkiye'nin yıllardır ihtiyaç duyduğu hukuki düzenlemeleri rekor bir hızla çıkardık.

Ekonomimizi toparlayarak dengeleri yeniden yerlerine oturttuk.

Türkiye'nin menfaatlerini korumak, ilişkileri geliştirmek ve ticaret imkanlarını zorlamak için ülke ülke dolaştık.

Avrupa Birliği sürecini görülmemiş şekilde hızlandırdık, Türkiye aleyhine öne sürülen bütün bahaneleri teker teker ortadan kaldırdık. Böylece Türkiye'nin en büyük ve en ileri demokratik dönüşümünü gerçekleştirdik.

Devlet yönetiminde kurumların birbiriyle uyumlu ve diyalog içerisinde hareket etmelerine zemin hazırladık.

Gerilimi tırmandırmadık. Polemiklere kapılmadık, birilerine laf yetiştirmeye çalışarak Türkiye'nin meselelerine ayırmamız gereken vakti çarçur etmedik.

Asla partizanlık yapmadık, ihtiyacı olana gönlündeki partiyi sormadık. Şehirlerimizi, mahallelerimizi bize oy veren-vermeyen diye ayırmadık.

Bulduğumuz makamın, üstlendiğimiz sorumlulukların gereğini yerine getirirken Türkiye'nin hükümeti olduğumuzu unutmadık.

Bu gayretlerimiz sonucunda, büyük zorluklar ve sıkıntılarla geçen bir dönemin ardından iktidarda eriyen bir parti konumuna düşmedik. Oy oranını yükselten bir iktidar partisi haline geldik.

Çalıştık ve milletimizden ödülümüzü aldık.

Daha da çok çalışarak milletimizin gönlündeki yerimizi sağlamlaştırmak istiyoruz.

Değerli Ak Partililer,

Sevgili Dostlar,

Henüz yolun başındayız ve herbirimize düşen sorumluklar var.

Lütfen tek tek sorumluluklarımızı ihmal etmeyelim.

Her Ak Partili Türkiye'nin yükünü omuzlarında hissetmelidir.

Toplumsal huzurun ve refahın katlanarak büyümesi için, vatandaş ile devletin arasındaki mesafenin kapanması için bireysel sorumluluklarımız çok büyüktür.

Bizler, partizanlık yapamayız, ülkemizin bütünlüğünü gözden kaçıramayız.

Bizim yaptığımız siyasetin ahlaki vechesi mutlaka olacaktır.

Zira ahlaki temeller üzerinde yükselmeyen bir siyaset, kalıcı olmayacaktır.

Ak Parti ahlâki zemini olan bir siyaset yapmaktadır. Bu siyasetin ahlaki zemini adaleti tesis etmektedir.

Adalet, milletimizin en büyük özlemidir.

Unutmayalım ki, adalet sadece yargıyla ilgili değildir.

Elbette tam bir hukuk devletinde yargı kararları halkın vicdanını yaralayıcı olamaz.

Fakat adalet, sadece yargı alanı ile de sınırlı değildir. Biz, en geniş anlamıyla adaleti tesis etmeyi ve hakkaniyeti sağlamayı kastediyoruz.

Anayasal vatandaşlık şemsiyesi altında, herkesin hukukunu kendi hukukumuz gibi koruyacağız.

Zira biz, siyaseti bir rant kapısı olarak görmüyoruz.

Biliyor ve unutmuyoruz ki, bu salonlarda bizden önce de yüzlerce parti, yüzlerce kongre yaptı.

Bugün eğer onlar milletin tasfiyesine uğradıysa, bizim de hem var oluş gerekçelerimizi hem de bizden öncekilerin akıbetini unutmamamız gerekiyor.

Ola ki, herhangi bir Ak Partinin başı dönebilir; ola ki, baş dönmesi emaneti unutturabilir diye söylüyorum.

Yönetimdeki kirlenmenin tamamen giderilmesi için,

Geçip giden karanlık ve umutsuz günlerin bir daha dönmemesi için,

Demokrasinin tartışılır olmaktan tamamen çıkabilmesi için,

Herkesin temel vatandaşlık haklarını kullanabilmesi için daha yapılacak çok işimiz var.

Önümüzde çok uzun bir yol var.

Unutmayalım, henüz yolun başındayız. Daha birinci kongremizi gerçekleştiriyoruz.

Ve sakın unutmayalım ki, Ak Parti, herhangi bir siyasi parti değildir.

Ak Parti, ülkenin geleceğinde tarihi roller oynayacak, insanımızı yıllardır ertelenen taleplerine kavuşturacak yegane partidir.

Buna layık olabilmek için sorumluluklarımızı ihmal etmeyelim.

Değerli AK Partililer...

Türkiye'nin problemleri çözülemeyecek problemler değildir.

Türkiye'nin kendine yeten bir ülke olmayı başaramamasının nedeni, yeraltı-yerüstü zenginliklerinin ve insani potansiyelinin yetersiz olması değildir.

Türkiye, kaynakları haramzadeler tarafından hortumlandığı, kötü ve beceriksiz yönetimlerce yönetildiği ve uzun yıllar kendi siyasi menfaatlerini milletin menfaatlerinin önüne koyan siyasetçilerin eline düştüğü için dönemsel zaafllara uğramış, hak ettiği yere gelememiştir.

Ancak şunu herkes bilmelidir ki, yağma hasanın böreği burada bitmiştir; bugünden sonra milletin hakkı milletin dışında hiçbir odağa, kişiye, kuruma, çeteye yar edilmeyecektir.

Devlet, hortumcuların birer birer yakalarına cesaretle yapışmaya başlamıştır; yakında hepsinin perçemlerinin nasıl bir bir önlerine düşeceğini de inşallah hep birlikte göreceğiz.

Türkiye, adaleti her alanda tesis etmeden daha fazla ilerleyemez.

Hükümetler adaleti her bakımdan vazgeçilemez bir öncelik olarak programlarına koymadan milletin yüzüne bakamaz.

Biz adaleti partimizin adına koyduk; inşallah bu kavram her dile getirildiğinde hatırlanacak bir siyasi parti olma idealine de mutlaka ulaşacağız.

Değerli dostlar...

Parti programımızda da öngördüğümüz gibi devlet aygıtımız ve bürokratik yapımız günün ihtiyaçlarına cevap veremeyecek kadar büyümüş ve hareket kabiliyetini kaybetme noktasına gelmişti.

Hükümet olduğumuz günden beri bu hantallığı gidermek için çeşitli yapısal düzenlemeler üzerinde yoğun çalışmalar yürüttük.

Bu çalışmaların bir kısmını Meclis'te yasalaştırdık.

Kamu yönetimi ve yerel yönetimler gibi çok önem verdiğimiz bazı yasal düzenlemeler için de gün sayıyoruz.

Umuyorum ki yakın bir zamanda, devletimizin daha rahat ve verimli çalışabileceği bir hukuksal noktaya gelmiş olacağız.

Yerel yönetimlere aktaracağımız yetkilerle merkezin yükünü önemli ölçüde hafifletebileceğiz.

İş kalitesini ve verimliliği esas alan yeni bir personel tanımı geliştirerek, hem devlet kadrolarını doğru kullanma, hem de tasarruf imkanı sağlayacağız.

Bu uygulamaya öncelikle en yakınımızdan başlayarak bazı bakanlıklarımızı birleştirdik ve böylece bakanlık sayısını 38'den 23'e indirdik.

Devletin iki yakasının bir araya gelmesini istiyorsak, öncelikle bu plansız, kayırmacı ve müsrif bürokrasi anlayışından vazgeçmeliyiz.

Şunu herkes bilsin ki, bundan sonra devletin en ücra yerlerdeki birimlerinde bile, hiçbir aksamaya izin vermeyeceğiz.

“Bugün git yarın gel” anlayışı, millet hafızasından bir daha dönmek üzere sökülüp atılacaktır.

Devletin hiçbir birimi, asıl varlık nedeninin, millete hizmet etmek, milletin problemlerine çözüm getirmek olduğunu aklından çıkarmayacaktır.

Asık suratlı ve hantal devlet gidecek, güler yüzlü ve iş bilir bir devlet gelecektir.

“Devlet için millet” dayatması bitecek, “millet için devlet” anlayışı yeşerecektir.

Bunu bir yere yazın, bu milletin dinamizmi ve canlılığı, mutlaka devlet mekanizmalarına da yansıtılacak, devlet milletin hızını kesen bir pranga olmaktan çıkarılacaktır.

Bu yolda bugüne kadar Hükümet olarak neler yaptığımız, kongre konuşmamı içeren kitapçığın içinde özet olarak bulunmaktadır, partimizin bu çerçevedeki faaliyetleri de faaliyet raporu olarak sizlere sunulacaktır. Bu nedenle bu konuda daha fazla ayrıntıya girmiyorum...

Değerli arkadaşlar...

Seçimden önce gittiğimiz şehirlerde, konuştuğumuz meydanlarda vatandaşlarımıza tutamayacağı sözler veren, bol keseden vaatlerde bulunanlardan olmadık.

Onlara yapabileceklerimizi zaman belirterek, süre vererek sıraladık.

Yıllardır laf üretmekten iş üretmeye fırsat bulamamış profesyonel siyasetçiler, kendimizi millet önünde bir "eylem takvimi" ile sınırladığımızı ve bunun siyasette ne kadar acemi olduğumuzu gösteren bir tutum olduğunu dillendirdiler...

Oysa bu acemilik değil, siyasete ne derece yüksek bir bakışla yaklaştığımızın işaretiydi.

Milletimizle her şeyi açık açık konuştuk. Nasıl ki, aile içinde herşey konuşulursa, aynı o şekilde konuştuk.

İlk iki yıl için kendilerinden fedakarlık bekledikimizi, bu zaman içinde daha fazla ertelenmesi im-

kansız hale gelen birtakım hukuki ve idari düzenlemeleri gerçekleştireceğimizi açık açık beyan ettik.

Milletimiz bize inandı, güvendi.

Hentüz iktidarımızın birinci yılını doldurmuş değiliz; ancak milletimize verdiğimiz sözler konusunda alnımız ak, başımız diktir.

Eylem takvimimiz işlemektedir.

Bir kere daha kendilerini milletin profesyonel yöneticileri görenler yanılmıştır. Milletin evlatları haklı çıkmıştır...

Bu çerçevede profesyonellerin sadece dillerinde olan, güçlü ve kararlı ekonomi politikası takip ettiğimizi tüm dünya itiraf etmektedir.

Kararlı, güçlü, akılcı, dinamik ve sosyal eksenle güçlendirilmiş bu ekonomi politikası sayesinde Türkiye kriz sarmalından çıkmaya başlamıştır.

Ekonomimizdeki olumlu gelişmeler, sadece ülkemizdeki ekonomik çevreleri etkilemekle kalmamış, dünyanın dikkatini de ekonomimize çevirmiştir.

Bu kadar kısa zamanda kriz şartlarının önemli ölçüde ortadan kaldırılmasında, geleceğe güvenle bakabilen dinamik ve yenilenmiş bir ekonomiye geçişte Ak Parti hükümetinin sağladığı güven ve istikrar ortamının payı büyüktür.

Seçimlerden önce, ekonomi için kaynağı nereden bulacaksınız, diyenlere, Ak Parti'nin kendisi kaynaktır, demiştim, bu sözümüzün haklılığı her gün ortaya çıkmaktadır.

Dikkatli ve kararlı bir ekonomi yönetimiyle enflasyon dize getirilmiş, rekor seviyede düşüşler, hatta eksi ile ifade edilen enflasyon rakamları yakalanmıştır.

Bu yıl için hedeflediğimiz %20'lik hedefi yakalayacağımız şimdiden belli olmuştur. Yeni hedefimiz ise 2004'ün sonlarında enflasyonu tek haneli rakamlara indirmektir.

Piyasalar yeniden canlanmış, kapanan işyerleri yeniden açılmaya başlamıştır.

Faizde 38 ay öncesinin rakamlarına dönmüş, göreve geldiğimizde %70'ler seviyesinde olan faizler %30'lara düşmüştür. Borsa işlem hacminde rekorlar kırılmıştır.

İhracat Ocak-Eylül ayları arasında geçen yılın aynı dönemine göre %33 oranında artarak 34 Milyar \$'ı aşmış olup, 2003 yılının sonunda dış ticaret hacmimiz ilk defa 110 milyar \$'ı aşacaktır.

Yüzde 5'lik bir ekonomik büyüme sağlanmıştır.

2003 yılının ilk yarısında Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla %5-8, Ocak-Ağustos döneminde sanayi üretimi %7.7 artmış, kapasite kullanım oranları %80'lere ulaşmıştır.

Türkiye'nin uluslararası itibarı artmış, yabancı yatırımcıların ilgisi ülkemiz üzerinde odaklanmıştır.

Öngörülen bütün ekonomik hedefler birer birer yakalanmıştır.

Vergi barışı sayesinde ekonomimize çok önemli girdiler sağlanmış, bu uygulama kapsamında 8 kat-

riyon liralık hazine alacağı yeniden yapılandırılmıştır.

İktidarımız sosyo-ekonomik politikalara öncelik vererek devlet ile toplum arasındaki ihtilafları çözmeye öncelik vermiştir.

SSK ve Bağ-Kur prim borçları yeniden yapılandırılarak 800.000 vatandaşımızın 3.7 katrilyonluk prim borcu sorunu çözülmüştür.

Yıllardır çözümsüz bırakılan 11 katrilyonluk Zorunlu Tasarruf Hesabından hak sahiplerine ödemeler başlamıştır.

Büyük bir icra-haciz baskısı altında olan ve bir kısmı da maalesef işyerlerini kapatmak zorunda kalan esnaf ve sanatkarlarımızın kredi borcu yeniden düzenlenerek nefes almaları sağlanmıştır.

Seçimlerde söz verdiğimiz üzere, çiftçilerimize ve denizcilik sektörüne ucuz mazot desteği sağlanmıştır.

Rekabet gücümüzü ve halkın refahını artırmak için temel girdilerde iyileştirmeler yapılmıştır.

Bu bağlamda, vatandaşımızın gündelik hayatını doğrudan etkileyen doğalgaz fiyatları kademeli olarak indirilmiştir.

Şu anda doğalgaz fiyatları Kasım 2002'ye göre %15 daha ucuzdur.

1 Nisan 2003 tarihinden bu yana elektriğe zam yapılmamıştır.

Ulaşımında dev adımlar atılmakta.

Halen 7.5 saatte alınan İstanbul-Ankara arası tren yolunun 3 saat 15 dakikaya indirme çalışmalarını bütün hızıyla sürmektedir.

Hava yolu taşımacılığında "Bölgesel Hava Taşımacılığı" projesine start verilmiştir.

Hükümetimiz Sosyal Devlet ilkesini vatandaşımıza doğrudan hissettirmiş ve bir ilke imza atarak, 2003-2004 öğretim yılı için ilköğretimdeki tüm öğrencilere ders kitapları ücretsiz olarak vermiştir.

Öntümüzdeki kış mevsimi için ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza 800 bin ton kömür dağıtımına başlanmıştır.

Anadolu'yu boydan boya kateden bölünmüş yolların inşası bütün hızıyla başlamış, söz verilen tarihlerde açılışlar gerçekleştirilmiştir.

Halen 60 adet proje kapsamında 3.607 km'lik yol yapım çalışmaları hızla sürdürülmektedir.

Gördüğünüz gibi Türkiye'yi imkanlarıyla, kaynaklarıyla buluşturmakta kararlıyız.

Daha öncede söylediğim gibi bu şölen gününde yaptıklarımızı tek tek sayma imkanım yok.

Yola çıkarken "Her şey Türkiye için" ilkesini ülke insanımızın önüne koyduk ve yapamayacağımız şeyleri vaad etmedik.

Acil Eylem Planımızla Türkiye'nin önceliklerini tespit ettik ve o doğrultuda icraata başladık.

Popülist politikalara tenezzül etmedik, halkımızı yanıltmadık ve kaybolan güven ve istikrar zeminini sağlamlaştırmayı her şeyin önüne aldık.

Seçimden önce halkla yüz yüze olduğumuz gibi, seçimden sonra da Ankara'ya hapsolmadık.

Avrupa merkezlerinden, Amerika'dan, Asya'dan Uzak Doğudan ayağımızın tozuyla yurda döndüğümüzde Anadolu yollarına düştük.

15 Mart 2003 ile 10 Ekim 2003 tarihleri arasında, yaklaşık 8 aylık süre içinde, kamu ve özel sektör olarak tam 161 tesisin ya açılışını yaptık ya da temelini attık.

Şimdiye kadar yaptığımız açılışlarda toplam 25 bin 220 kişilik istihdam ürettik. Temelini attığımız tesislerin faaliyete geçmesiyle birlikte bu istihdam çok daha büyük boyutlara ulaşacaktır.

Bir gün Diyarbakır'daysak ertesi gün İzmir'de olduk. Bir gün Antalya'da ertesi gün Samsun'da olduk. Bir gün Ağrı'da, ertesi gün İstanbul'da olduk.

Milletimizin heyecanını, acılarını, sevinçlerini, taleplerini yerinde, yüzyüze konuştuk ve paylaştık.

Henüz yolun başındayken, büyük milletimizin teveccühü, sevgisi ve coşkusu en dar zamanlarda yüreklerimizi doldurdu.

En zor zamanlarda, en çok bunaltıldığımız dönemlerde, milletimizin gösterdiği sevgi kalplerimizi ısıttı.

Şüphesiz herkes alkışlamadı, herkes takdir etmedi.

Türkiye'de halka yüksek tepelerden, fildişi kulelerden bakan, demokrasiyi içine sindiremeyen, hak-

kaniyet değil, adalet değil ayrıcalık isteyen, öyle alışmış bir zümre de var.

Siz ne iyi yaptınız; enflasyon canavarını dize getirdiniz, ülkeye güven getirdiniz, gülmeyen yüzleri güldürdünüz, sönmek üzere olan ocaklara umut oldunuz, demeyeceklerdi.

Demediler...

Demesinler...

Zira biz, bu işe öfkeyle, inatla ve ihtirasla girmedik. Biz bu işe aşkla, sevdıyla girdik.

363 milletvekilimizle ilk toplantımızı yaptığımızda, milletvekili bile değildim.

O gün arkadaşlarıma "Milletimiz sizin kendisine komşu olmanızı istiyor" dedim ve Milletvekili lojmanlarında, halktan kopuk bir vekilliği arkadaşlarım kabul etmediler.

Emeklimizin, Bağ-Kurlumuzun ve çiftçimizin durumunu iyileştirdiğimizde, felaket senaryolarından ekmeklerini kazananlar, "kaynak nerede?" dediler.

"Kaynak Türkiye'dir" dedik.

Evet biz, Türkiye'nin imkanlarıyla Türkiye'ye hizmet ediyoruz.

Milletimizin ortak aklı ve vicdanı olmaya çalışıyoruz.

Bu yüzden, bizi anlama güçlüğü çekenlere kapılarımızı kapatmadık, kapatmayacağız.

Bugün değilse yarın anlaşılacağız.

Herkesin doğrusunu anlamaya çalıştığımız için, bütün doğrulardan yeni bir sentez kurmaya çalışıyoruz.

En yıkıcı eleştirilerle incitildiğimiz zamanlar bile metaneti elden bırakmadık ve bizi doğru anlamlarını bekledik.

Kalplerimizi dahi okuyanlar oldu. Niyetlerimizi yargılayanlar oldu. Ait olduğumuz değerler dünyasını küçümseyenler oldu; ama sonuçta mahcup olduklar.

Allah'a şükür biz mahcup olmadık.

Hatırlar mısınız o zor günleri,

Bunaltılmak istendiğimiz günleri.

Hatırlayınız, en zor zamanlarda ne demiştik:

"Zamanın sahibi var" dedik.

"Her gecenin bir sabahı vardır" dedik ve sabır tavsiye ettik.

İşte, sabrın sonunda "zamanın sahibi"nin gösterdiği nimetler...

Değerli arkadaşlar...

Hükümet olarak içimizde kalan tek ukde, sokaktaki vatandaşımızın, çalışanlarımızın ve geniş toplum kesimlerinin bu olumlu ekonomik tablodan henüz yeterince faydalanamayışdır.

İnşallah yakın zamanda onlar da makro ekonomik göstergelerdeki bu olumlu tabloyu gündelik hayatlarında fazlasıyla hissedeceklerdir.

Bunun için ekonomik programımızı, bir süre daha, hassas ve dikkatli bir şekilde sürdürmemiz gerekiyor.

Bu tünelin ucunun aydınlık olduğunu ve o noktaya varış zamanımızın yaklaşmakta olduğunu bütün vatandaşlarımıza müjdelemek istiyorum.

Bize inanıp güvenmeye devam etsinler, layık oldukları ücretlerle, insanca yaşama standardına en kısa zamanda kavuşmaları için bütün imkanları zorluyoruz.

İnanıyoruz ki, talan edilen ülke kaynakları ekonomiye kazandırıldığı gün, çözümsüz görünen sorunlar kolayca çözülecektir.

Bu konuda aldığımız mesafeyi büyük başarı olarak bütün dünya takdir etmiştir.

Hem iç hem de dış siyasette bu kararlılığı sürdüreceğiz.

Değerli Arkadaşlar,

Ak Parti, Türkiye'nin potansiyeline ve gücüne yaraşır bir dinamizmle dış politikada olabildiğince aktif bir siyaset izledi.

Türkiye'nin tarihten gelen gücü, stratejik önemi, büyük ekonomik potansiyeli, güçlü toplumsal dokusu, coğrafi konumu ve kültürel kimliği birarada düşünüldüğünde, tek boyutlu, tek seçenekli bir dış si-

yaset izlememizin mümkün ve doğru olmadığı açık bir şekilde görülmektedir.

Bu anlamda biz çok boyutlu ve birbirini tamam- lar nitelikte, stratejik derinliği olan bir siyaset izli- yoruz.

Dış politikada statükonun dilini kullanmadık, Türkiye'nin dünyadaki itibarını yükseltmek için ce- sur ve kararlı adımlar attık.

Ak Parti iktidarının ilk gününden itibaren, bü- tün Avrupa merkezlerinde yürüttüğümüz hızlı me- kik diplomasisiyle ülkemizin saygınlığını ve etkinli- ğini nereden nereye getirdiğimizi biliyorsunuz.

Türkiye'nin imkanlarını Amerika'dan Çin'e, Ma- lezya'dan Avrupa'ya kadar herkese anlattık.

Türkiye, tarihi inşa eden bir medeniyet tecrübe- siyle devletin ve toplumun üzerinde büyük mutaba- kat sağladığı Avrupa Birliği hedefine her zamankin- den daha çok yaklaşmıştır.

İçeride yaptığımız hukuki düzenlemeler Avrupa Birliği bizi zorladığı için değil, kendi vatandaşlarını- zın haklarını en üst düzeyde kullanmaları içindir. Hedefimiz Kopenhag siyasi kriterlerinin karşılan- masının çok daha ötesindedir.

Milletimizin en ileri demokratik haklara layık olduğu, demokratik hakların hiçbir vatandaşımız- dan esirgenemeyeceği açıktır. Türkiye'nin bu istika- metteki kararlı yürüyüşünün bizzat gittiğim bütün Avrupa merkezlerinde heyecanla karşılandığına biz- zat şahit oldum.

Irak konusuna gelince; bizim başlangıçtan itibaren izlediğimiz siyaset, savaşa gerek kalmaksızın Irak'ta barışın sağlanması istikametindeydi.

Ancak barış yönündeki samimi çaba ve ısrarımız maalesef arzuladığımız neticeyi vermedi.

Şimdi, Irak'ta savaş sonrası ortamın getirdiği zorluklar hakim.

Bu zorlukların aşılması ve Irak halkının bir an önce arzuladığı barış ve istikrar ortamına kavuşması için üzerimize düşeni yapmakla mükellef olduğumuzu düşünüyoruz.

Bu mükellefiyeti bize yükleyen tarih ve coğrafyadır.

Eğer Türk askeri Irak'a gidecekse, bu gidiş bütünüyle insani ve barışçı amaçlara hizmet edecektir.

Zaten şu anda da bunları yapmaya devam ediyoruz.

Hergün Irak'a girip çıkan 3000 kamyon sayesinde Irak halkının gıda ve ilaç ihtiyacını karşılıyoruz.

Elektrik, benzin, su gibi hayati temel girdiler konusunda yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Şu kesinlikle bilinmelidir ki, bizim Irak'taki varlığımız şiddet ve işgal içermeyecektir.

Yeri gelmişken Ortadoğu'ya değinmeden geçemeyeceğim.

Ortadoğu ashında uzun yıllardır insanlığın vicdanını kanatan bir yaradır. Irak probleminin yanında

bölgedeki bireysel, örgütsel ve devlet terörüyle had safhaya ulaşan bu çatışma, bir an evvel yerini barışa bırakmalıdır.

Ancak bu barış, dış müdahalelerle gerçekleştirilemez.

Barışın yolu, bölgedeki tarihi anlaşmazlıkları serinkanlı bir şekilde müzakere edebilecek demokratik meşruiyete sahip iktidarların iş başına gelmesinden geçmektedir...

Hükümetimizin ilk gününde hazır bulduğu sorunlardan biri de Kıbrıs meselesi olmuştur.

Yılların kördüğüm haline getirdiği Kıbrıs'ta samimi bir çözüm arayışına girdik.

Müzakere sürecinin kesintiye uğramaması için, Kıbrıs Türk halkının varoluşunu sürdürmesi bakımından hayati önemi olan hususlarda tavizkâr olmadık.

Ama bununla beraber, Türk tarafının çözüm konusundaki iradesini ortaya koyması ve çözümü zorlaştıran değil, kolaylaştıran taraf olması gerektiğini de ısrarla vurguladık.

Ancak bu konuda KKTC yönetiminin bu yönde attığı olumlu adımları görmezden gelemeyiz.

Ledra Palas sınır kapısının açılması geçişlerin serbest bırakılması, kapalı Maraş bölgesinin Güney Kıbrıslılara açılması, serbest ticaretin başlatılması gibi uygulamalara Rum yönetiminin de aynı hassasiyetle cevap vermesini beklerdik.

Bize göre Kıbrıs meselesi iki toplumun ortak rızası ve iki toplumun hukukunu koruyan bir yapı içinde çözülebilir. Bu konudaki ısrarımız ve çabamız dinamik bir şekilde devam edecektir.

Değerli Kardeşlerim,

Değerli Ak Partililer,

Neler yaptığımızı, neler yapacağımızı anlatıyoruz ama bu yaptıklarımızı kesinlikle yeterli görmüyoruz.

Kendimizi anlatırken şaşmaz ölçüyü elden bırakmıyoruz.

Kendi kararlarımızı mutlak doğrular olarak kabul etmiyoruz.

İnsan olduğumuzu ve hata yapma ihtimalimizi gözardı etmiyoruz.

Sizler de, hakkaniyet ölçüsünü elden bırakmayınız.

Gurura kapılmayınız...

Milletin sevgisini, bugün olduğu gibi yarın da kazanmak istiyorsak, gök-kubbe altında hayırla yâd edilmek istiyorsak, bu ülkeye kalıcı hizmetler yapmak istiyorsak, lütfen siyaset ile ahlak arasındaki temel bağlılığa dikkat ediniz.

Zira bizim, bir dünya tasavvurumuz, bir hayat anlayışımız, bir sonsuzluk ufkumuz var.

Eğer bakışımız bulanır, hakikati yanlış, yanlış hakikat kabul edersek varoluş nedenimizi kaybetmiş oluruz.

Değerli Kardeşlerim,

Düne kadar milletin talepleri ertelenirken bir gerekçe ileri sürülüyordu. Dünyanın en tuhaf mazereti:

Devletin menfaatlerinin zaman zaman milletin menfaatleriyle çatıştığı söyleniyordu. Açıkça böyle söylenmese de uygulama buydu.

Biz, milletin menfaatleriyle devletin menfaatlerini birbirinden ayırarak değerlendirmiyoruz.

Milletin menfaatleri ile devletin menfaatlerini her kim ayırıyorsa o, ayrımcılık yapıyordur.

Biz, milletin müştereklerinin partisiyiz.

Bir bütünlük içinde meseleleri ele almalıyız.

Seçimi kazandığımız saatlerde söylediğim gibi,

• Anayasal kurumlarımızı en iyi şekilde çalıştırmak,

• Kararlı bir ekonomik program uygulamak,

• AB'ye tam üyelik hedefini gerçekleştirmek,

Siyasetimizin temel direkleri olmaya devam edecektir...

Ak Parti, bu bütünlük içinde Türkiye'nin itibarını, gücünü yükseltmeye çalışıyor.

Türkiye'nin her yerinde aynı dili kullanıyor, aynı şeyleri söylüyoruz.

Şimdi, daha ileriye doğru Türkiye'yi taşımak üzere sizden bir şey istiyorum.

Kendinize güvenin.

Türkiye'ye güvenin.

Ve bizden Anadolu'ya kucak dolusu selam götürün.

Yüreklerinizdeki umudu insanlarımıza götürün...

DOSTLARIM,

DÜN BİTTİ.

BUGÜN NE GEÇMİŞİN KARANLIĞINA AĞITLAR YAKACAĞIZ,

NE DÜNKÜ BAŞARILARIMIZA DESTANLAR YAZACAĞIZ.

DOSTLARIM,

DÜN BİTTİ,

GEÇTİ, GİTTİ.

BUGÜN, YENİ BİR GÜNDÜR.

AYDINLIK TÜRKİYE İÇİN,

ÇOCUKLARIMIZ İÇİN,

GENÇLERİMİZ İÇİN, GELECEĞİMİZ İÇİN,

YENİDEN YOLLARA DÜŞME GÜNÜDÜR...

YOLUMUZ AÇIK OLSUN.

Kongremiz hepimize, bütün milletimize hayırlı olsun.

Yüce Allah, yar ve yardımcımız olsun.

AK PARTİ TÜRKİYE İÇİN NELER YAPTI?

Henüz birinci yılını doldurmamış bulunan hükümetimiz, göreve geldiği günden bugüne Türkiye'nin önünde problem olarak duran her konuya el atmış, çözümler getirerek, projeler geliştirerek tıkanıklıkları aşmıştır.

Şunu çok iddialı şekilde söylüyorum; Türkiye'nin yönetiminde AK Parti iktidarından sonra hiçbir şey aynı kalmamış, her alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu güzel kongre gününü vesile ederek görev aldığımız şu kısa süre içerisinde neler yaptığımızdan biraz bahsetmek istiyorum.

Ancak ekonomiden sosyal alanlara, kamu yönetimi, adalet ve hukuk reformundan dış politikaya uzanan geniş bir yelpazede 3 Kasım 2002 tarihinden bugüne icraatımızı ortaya koymadan önce kısaca da olsa nasıl bir Türkiye devraldığımızı hatırlatmak isterim.

1. CANLANAN BİR EKONOMİ

Nereden nereye geldik?

1990'lı yıllardan başlayarak birbiri peşi sıra yaşanan krizler ve kısır çekişmeler, ülkemize çok şey kaybettirmiştir. 1994, 1999 ve 2001 yıllarında yaşanan büyük ekonomik krizler sonrasında ekonomimiz, savaş dönemlerinde bile görmediğimiz ölçüde küçülmüş, sosyal dengeler aşırı bir şekilde bozulmuştur. Dünya büyürken ve nüfusumuz artarken yaşanan bu küçülme, nispi olarak bakıldığında daha belirgin bir şekilde görülmektedir.

3 Kasım öncesini şöyle bir hatırlayın. Büyük miktarda kamu açıkları, yüksek miktarda kamu borç stoku, borç stokunun sürdürülebilirliği tartışmaları, reel faiz oranlarının yüksekliği, istikrarsız büyüme hızları, enflasyonun düşmesi hususunda yerleşik tereddütler, dengesiz gelir dağılımı, yüksek oranda işsizlik, yoksulluk ve yolsuzluk...

2002 yılının ilk aylarından itibaren dönemin koalisyon hükümetine yönelik şüphelerin artması ve Mayıs ayından itibaren siyasi belirsizliğin ön plana çıkmasıyla, makroekonomik göstergelerde olumsuz gelişmeler yaşanmıştır. 2002 yılının Mayıs-Ağustos aylarında yaşanan politik çekişmeler nedeniyle, Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde önemli bir adım olan uyum yasalarının kabulü konusunda koalisyon ortakları arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar, yılın ilk aylarındaki ekonomik tabloyu iyice bozmuştur. Halkın büyük fedakarlıkları ile yürütülen ekonomik program; kısır çekişmeler ve kısa vadeli hesaplarla, neredeyse heba edilme noktasına gelmiştir.

Seçim sonrasında oluşan güçlü siyasi irade ve sürdürülen istikrar programının etkisiyle, belirsizlik yerini güven ortamına bırakmıştır. Tek başına iktidara gelen hükümetimiz daha icraatına başlamadan toplumda ve piyasalarda güven artmış, ekonomik göstergeler iyileşme yoluna girmiştir. Hızlı ve sistemli şekilde birbiri peşi sıra ortaya koyduğumuz icraatlar sonucunda, bu güven kısa zamanda pekişmiştir.

Büyümede belirgin bir hızlanma sağladık.

2003 yılının ilk yarısında Gayri Safi Yurtiçi Hasıla yüzde 5,8 oranında artmıştır. Sanayi üretimi Ocak-Ağustos döneminde yüzde 7,7 artış kaydetmiştir. Temmuz ve Ağustos aylarında sanayi üretim artış hızı yüzde 10'un üzerinde gerçekleşmiştir. Kapasite kullanım oranları yüzde 80'ler seviyesine yaklaşmıştır. Bütün gelişmeler ışığında yıl sonu büyüme hedefimize kolaylıkla ulaşacağımız ortaya çıkmıştır. Ancak şunu hemen belirtmeliyim ki bu büyümeyi sağlamamıza rağmen, istihdamda yeterli artış gerçekleşmemiştir. Büyümenin istihdamı artırması ancak yatırımların artması ile mümkün olacaktır. Yatırımların önündeki bütün engelleri kaldırma yönünde ciddi adımlar atmış bulunuyoruz.

Yabancı sermayenin gelişini hızlandırdık.

Birçok ülkede gelişmenin ve büyümenin önemli dinamiklerinden biri olan yabancı sermaye konusunda yeterli performans maalesef ortaya konamamıştır. Ancak biz ülkemizin büyümesinde, yeni istihdam olanaklarının oluşturulmasında, teknolojik ge-

lişme sağlanmasında ve rekabet gücümüzün artırılmasında doğrudan yabancı sermayenin ne kadar önemli olduğunu biliyoruz. Bu anlayış içinde, yatırım ortamını iyileştirmek ve doğrudan yabancı sermaye girişini artırmak amacıyla Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu çıkarılmıştır. Bu kapsamda ülkemizin yatırım imkanlarının tanıtımı, bürokrasinin azaltılması ve yabancı sermayeye güven verici tedbirler dahil çok yönlü faaliyetlerimiz aynı kararlılıkla sürdürülecektir.

***Rekabet gücünü arttırdık,
ihracatı geliştirdik.***

Dış ticaret hacmimiz ekonomimizin büyümesine paralel olarak önemli ölçüde artmıştır. 2003 yılı sonunda dış ticaret hacmimiz ilk defa 110 milyar doları aşacaktır. Bu rakam daha önce ulaşılan en yüksek dış ticaret hacminin 26 milyar üzerindedir. İhracat yüksek oranda artmakta, turizm gelirleri ise Irak krizi sonrasında iyileşme göstermektedir. İhracatımız 2003 yılı Ocak-Eylül ayında 34 milyar doları aşmıştır. Bu geçen yıla göre yüzde yüzde 33 oranında artışı ifade etmektedir.

Enflasyonu dize getirdik.

Sürdürdüğümüz politikalar ve oluşturduğumuz güven ortamı içinde enflasyon 1977 yılında sonraki en düşük seviyesine gerilemiştir. Ancak biz bu seviyeleri de yeterli görmüyoruz. Sağlanan siyasi istikrar ve güven ortamında: enflasyonda ve faizlerde düşme devam edecektir. Bu çerçevede; 2003 yılı sonunda enflasyon hedeflenen yüzde 20'nin altında

kalacaktır. 2004 yılı sonunda hedefimiz enflasyonu tek haneli rakamlara indirmek olacaktır.

Faizlerde düşüş ve borçlanmada rahatlama sağladık.

Uluslararası finans kuruluşları ile çalışmalar başarı ile yürütülmüş, ekonomik programın kararlılıkla uygulanması ve ekonomimizin gösterdiği olumlu performans neticesinde kredi derecelendirme kuruluşları nezdinde ülkemizin kredi notu yükseltilmiş, dış borç faiz oranlarımız önemli ölçüde düşmüştür. Dış borçlanmada rahatlama sağlanmış, 2003 yılının ilk dokuz ayında özel finans kurumlarından tahvil ihracı yoluyla 5,3 milyar dolar kredi temin edilmiştir

Sürdürdüğümüz politikalar ve oluşturduğumuz güven ortamının sonucu iç borç faiz oranları son 20 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir. 3 Kasım'da 2003 öncesi bileşik faiz oranı yüzde 64 iken bugün yüzde 30 seviyesine inmiştir.

Bütün bu olumlu gelişmeler sonucunda piyasalarda borç stokunun sürdürülebilirliği endişesi ortadan kalkmıştır.

Mali disiplinden ödün vermeden sıkı bütçe uygulamalarına devam ediyoruz.

Bütçe disiplini sağlamak bakımından yıl içinde bütçe harcamalarında hedefin aşılmasına neden olan ödenek üstü harcamalara son verilmiştir. Ayrıca, daha önce bütçeye yazılmayan aynı nitelikli dış proje kredi kaynaklı yatırımlar artık bütçeye başlan-

gıcından itibaren yazılmaya başlanmıştır. Ödenek aktarmaları yüzde 10 ile sınırlandırılmış, yedek ödenek kullanımı sadece zorunlu ihtiyaçlarla sınırlandırılmıştır.

Yatırım programının rasyonelleştirilmesi ile kamu yatırım harcamalarında israfın önüne geçilmeye çalışılmıştır. En büyük israfın disiplinsiz ve belli bir stratejiye dayanmadan yapılan harcama olduğu bilinciyle, özellikle tamamlanma aşamasına gelen projelere öncelik verilerek, bu projelerin bir an önce tamamlanması ve halkımıza hizmet üretmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca, kamu kaynaklarının bütün olarak görülmesi ve şeffaflığın sağlanması için Hazine Tek Hesabı uygulamasının kapsamı genişletilmiştir.

Mali alanda iyileştirmeler sağladık.

İş dünyasının talepleri dikkate alınarak, ekonomide güvensizliği ve belirsizliği artıran ve ülkeden sermaye çıkışına neden olabilecek mali milat uygulaması kaldırılmıştır.

Vergi oranlarını düşürme ve vergiyi tabana yayma hedefleri doğrultusunda; kurumlar üzerindeki vergi yükü yüzde 65'den yüzde 45'e indirilmiş, vergi tabanının genişletilmesi için gerekli çalışmalar ve mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır. Vergi denetimleri etkinleştirilerek tahsilat süreleri kısaltılmıştır.

Birinci vergi paketi adı altında yapılan düzenlemeler ile beyan sistemi yeniden düzenlenerek basitleştirilmiş, vergi iadesi sistemi yeniden düzenlen-

miştir. Vatandaşlarımızın eğitim ve sağlık harcamalarının bir kısmını vergi matrahından indirebilmesine imkan sağlanmıştır.

Dar gelirli vatandaşlarımızın tüketim kâhpları içinde önemli paya sahip olan temel gıda ve ilaçta KDV indirimine gidilmiştir.

Değeri 10 milyar lirayı aşan ödemelerin bankalar aracılığıyla gerçekleştirilmesini sağlayan düzenlemenin yapılması ve kredi kartı sözleşmelerinden alınan damga vergisinin kaldırılması ile kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması yönünde adımlar atılmıştır.

Özelleştirmeye yeni bir vizyon ve hız verdik.

Devletin doğrudan ekonomik faaliyet göstermemesi artık dünyada ve ülkemizde genel kabul gören bir anlayıştır. Devlet asli işlevlerinde uzmanlaşmalı, ekonomik faaliyetler ise rekabetçi ve dinamik özel kesim eliyle yürütülmelidir.

Bu anlayış içinde; 13 Ocak 2003 tarihinde bugüne kadarki en iddialı özelleştirme programını açıklamış bulunuyoruz. Bu programı gerçekleştirmek için azimli ve kararlı bir şekilde çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Bankacılık sektörüne çeki düzen verdik.

Bankacılık sektöründe yaşananların halkımıza yüklediği maliyetler hepinizin malumudur. Mali sistemdeki bozucu etkilerin ortadan kaldırılması ve dünya ölçeğinde rekabet edebilir sağlıklı bir banka-

cılık sisteminin oluşturulması amacıyla başlatılan bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması süreci devam etmektedir.

Bu çerçevede; Bankacılık sektörü ekonomik ve siyasi dalgalanmalara karşı daha istikrarlı hale getirilmiştir. Krizden olumsuz yönde etkilenen şirketlerin mali kesime olan borçlarını ödeyebilmelerine imkan tanıyan mekanizmalara işlerlik kazandırılmıştır.

Finansal yeniden yapılandırma programı kapsamında Ağustos 2003 tarihi itibarıyla 220 firmaya ait 5 milyar dolar tutarındaki borç yeniden yapılandırılmıştır. Alacaklı haklarının daha etkin bir şekilde korunmasına yönelik olarak İcra İflas Yasası'nda değişiklik yapılmıştır. Bankacılıkta mevduat garantisi uygulaması 5 Temmuz 2004 tarihinden itibaren belirli bir miktarla sınırlandırılacaktır.

Ayrıca, finansal hizmetlerde çeşitliliğin artırılması ve küçük girişimcilere finansman sağlamak amacıyla mikro finans sisteminin geliştirilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

Geri kalmış yörelerde yatırımı teşvik ettik.

Devlet doğrudan ekonomik faaliyetlerden çekilmesi ve rekabeti bozmayan, uluslararası normlara uygun bir şekilde özel kesim yatırımlarını desteklemelidir. Bu kapsamda, çeşitli devlet yardımlarına bütüncül bir yaklaşım ve disiplin getirecek olan Devlet Yardımları Çerçeve Kanunu ve Devlet Yardımları Koordinasyon Birimi oluşturulması Bakanlar Kurulumuzun gündemindedir.

Ekonomik gelişmenin belli bölgelerde yoğunlaşmasının getirdiği ekonomik ve siyasi sorunları ve bu sorunların sonuçta ülkenin büyüme potansiyeline olumsuz etkilerini hepimiz biliyoruz. Bu çerçevede, başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri olmak üzere ekonomik açıdan Geri Kalmış yörelerde yatırımların teşvik edilmesi hususu Hükümetimizin üzerinde durduğu ve desteklediği öncelikli konular arasında yer almaktadır. Biz kalkınmayı bütün yurt sathına yaymak ve halkımızı büyük şehirlere yoğun bir şekilde göç etmekten kurtarmak istiyoruz.

Bu konudaki çalışmalar son aşamaya gelmiş ve Kanun Taslağı hazırlanmıştır. Kanun Taslağı, Hükümetimizce en kısa sürede Meclis'e gönderilecektir.

Söz konusu Kanun Taslağı ile kişi başına milli geliri 1500 doların altında kalan geri kalmış illerimizdeki ilave istihdama yönelik yatırımlara, sigorta primi işveren paylarının Hazine'ce karşılanması, çalışanlardan kesilen gelir vergilerinin ertelenmesi ve bedelsiz arazi veya arsa tahsisi gibi teşvik tedbirleri uygulanacaktır. Bu çerçevede geri kalmış bölgelerimizde hat safhaya varan işsizlik sorununa da çözüm getirilmesi sağlanacaktır.

Ayrıca, teşvik sisteminde genel geçer alanlar yerine her yörenin kendine özgü avantajlarına dayalı bir model oluşturma yönünde çalışmalar yürütüyoruz. Bölgesel gelişmenin motoru olacak şekilde yerinde proje fikri oluşturma ve proje geliştirme kapasitesi sağlamaya dönük olarak yeni kurumsal yapılar oluşturuyoruz. Bütün bu çalışmalar belli bir takvim içinde hayata geçirilecektir.

Verilecek teşviklerin dinamik iş dünyamız tarafından akılcı bir şekilde kullanılması ile hemen hemen bütün yörelerinde potansiyeli yüksek olan ülkemiz genel bir atılım da sağlayacaktır.

Yıllardan beri çözölemeyen sorunlara el attık.

Bunlardan en önemlisi vergi barışı projesidir. Vergi barışı projesine hayata geçirilmiş, böylece hem önemli miktarda gelir elde edilmiş hem de mükellef ile vergi idaresi arasındaki ibtilaflar giderilmiş, yargı rahatlatılmıştır. Vergi barışı projesi ile 8 katrilyon liralık hazine alacağı yeniden yapılandırılmıştır. Bu yapılandırmadan 20003 yılında 2,5 katrilyon lira tahsil edilecektir.

SSK ve Bağ-Kur prim borçlarının yeniden yapılandırdık.

Bu yapılandırma sonucunda yaklaşık 800 bin kişinin 3,7 katrilyon liralık prim borcu sorunu çözüme kavuşturulmuştur.

Zorunlu tasarrufları hak sahiplerine ödemeye başladık.

Yıllardır çözümsüz bırakılan ve yaklaşık 11 katrilyon lirayı bulan çalışanların tasarrufa teşvik hesabının tasfiyesine yönelik takvim belirlenmiş, ödemelere başlanmıştır. Son derece kısıtlı imkanlar altında atılan bu önemli adım, hükümetimizin çalışanların hakkına duyduğu saygının bir göstergesi niteliğindedir.

Sanayi ve ticaretin önünü açtık.

Sanayi ve ticaret, her geçerli ekonomik programın olduğu gibi bizim programımızın da belkemiğini oluşturan bir faaliyet alanıdır. Türkiye'nin yaşadığı kriz dönemleri boyunca kaderlerine terkedilen bu önemli sektörlerin birikmiş problemlerini çözebilmek için kısa bir zaman içinde bir çok adımlar attık.

Hükümetimiz bir yandan makro ekonomik dengeleri sağlamaya çalışırken Sanayi ve Ticaret Bakanlığımız da bu alandaki diğer acil sorunlara çözüm arayışını sürdürmüştür.

Bu çerçevede, geçtiğimiz on aylık dönemde 12.438 hektar büyüklüğünde 68 adet organize sanayi bölgesi projesi ile 14. 355 işyerinden müteşekkil 102 adet küçük sanayi sitesinin yapımına destek verilmiştir.

Sanayimizin teknoloji açığını kapatılabilmek amacıyla AR-GE yatırımlarına hız verilmiş, bu alanda önemli bir altyapı hizmeti sağlayan Teknoloji Geliştirme Bölgesi sayısının 12'ye çıkarılması sağlanmıştır.

Bildiğiniz üzere imalat sanayimizdeki işletme sayısının tamamına yakını KOBİ'lerden oluşmakta, istihdamın yüzde 61'i ve ihracatımızın yüzde 10'u da KOBİ'lerden sağlanmaktadır. Bu nedenle KOBİ'lerin desteklenmesi hükümet olarak üstünde hassasiyetle durduğumuz konulardan biridir. Bu hassasiyetin bir gereği olarak KOSGEB destek mekanizması gözden geçirilmiş ve yeni bir KOSGEB Destekleri Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Bu yönetmelikle daha önce 8 olan destek türü, 22 ana başlık altında 38 desten türüne çıkarılmış ve bugüne kadar KOBİ'lere bu çerçevede 56 trilyon liralık destek sağlanmıştır. Vakıfbank'la yapılan bir protokolle KOBİ'lere düşük faizli 30 trilyon liralık bir kredi imkanı sunulmuştur. Yeni oluşturduğumuz KOBİ Teknik Komitesi, bundan böyle KOBİ'lerin yatırım faaliyetlerine her türlü desteği verecektir.

Türkiye'de baştan beri şirket kurmak isteyen girişimcimizi bu yaptığına pişman eden bir yığın bürokratik işlemle boğuşmak gerekiyordu. Biz bu eziyete son verdik ve girişimcimizi teşvik ettik. Yaptığımız yeni yasal düzenlemeyle artık şirket kurmak için 19 ayrı işlemden geçmek gerekmiyor, bunun yerine sadece birkaç saatinizi ayırmanız ve toplam 3 işlem gerçekleştirmeniz yeterli oluyor. Sektörü tıkayan bürokratik engelleri kaldırmak ve girişimcimizi teşvik edecek bir işlem hızına ulaşabilmek için başka yasa tasarılarının da hazırlıkları son aşamaya gelmiş durumdadır.

Tüketicilerimizi dünyanın en gelişmiş tüketim standartlarına kavuşturan teknik ve yasal düzenlemeler de yine bu dönemde gerçekleştirilmiştir. 80.000 ailemizin kredi kartı mağduriyetlerine son verilmiştir.

Göreve geldiğimizde büyük bir icra-haciz baskısı altında olan ve bir kısmı da maalesef işyerlerini kapatmak zorunda kalan esnaf ve sanatkarlarımızın kredi borçları makul ölçülerde yeniden yapılandırılarak nefes almaları sağlanmıştır. Kooperatif kredilerinde faiz oranları yüzde 30'a kadar düşürülmüştür.

Tarım sektörüne can suyu verdik.

Nüfusumuzun yüzde 40'lık bölümünün ekonomik ve sosyal yaşamında belirleyici bir konumu bulunan tarım sektörüne, makro dengelerimizi ve mali disiplinimizi bozmadan özel bir önem ve öncelik verdik.

Ülkemizde son yıllarda art arda yaşanan afet, kuraklık ve ekonomik kriz diğer kesimlerin yanı sıra tarım üreticilerini de etkilemiş ve çiftçilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri'nden kullanmış oldukları kredilerin geri ödenmesinde zorluklar yaşanmıştır. Bu sorunu çözmeye yönelik olarak tarımsal kredilerin yeniden yapılandırılması yönünde 4876 sayılı Kanun çıkarılmış ve çiftçi borçları yeniden yapılandırılmıştır. 30 Eylül 2003 tarihi itibarıyla 700.000 çiftçimiz 1 Katrilyon TL'yi aşkın borcu için bu kolaylıktan yararlanmıştır.

Seçimlerde ortaya koyduğumuz taahhütlerimize uygun olarak ve doğrudan gelir ödemeleri sistemine entegre edilmek suretiyle çiftçilere mazot desteği sağlanmıştır. Bu çerçevede, 2003 yılı için dekar başına 3.900.000 TL mazot desteği veriyoruz. Toplam maliyeti 650 trilyon lirayı bulan mazot desteğinin ilk taksidinin ödemesi yapılmış olup ikinci taksidi 2004 yılında ödenecektir.

Ülkemizde üretim açığı bulunan 2002 yılı ürünü zeytinyağı, kütlü pamuk, yağlık ayçiçeği, soya fasülyesi ve kanolanın satışı karşılığında 264 trilyon liraya ulaşan bir kaynağın, 2003 yılında üreticilerimize destek primi olarak ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Prim ödemelerinde bir önceki yıla göre yüzde 39'luk bir destek artışı yakalanmıştır.

Hayvancılık destekleri kapsamında üreticilerimize 170 trilyon lira aktarılmış, bir önceki yıla göre yüzde 135'lik bir destek artışı sağlanmıştır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu kaynaklarından her ay on tarımsal kooperatifin destekleneceği yeni bir proje başlatılmıştır.

"1000 Köye 1000 Tarım Gönüllüsü" projemiz de tarımsal kalkınmada yeni açılım arayışlarımızın bir yansıması olarak gündeme gelmiştir. Bu proje ile atıl durumdaki ziraat mühendislerimiz ve veteriner hekimlerimiz, ülkemizin değişik bölgelerinde üretici ile yan yana çalışacak, tarımsal üretim konusunda üreticimizi bilgilendirecek ve yönlendirecektir.

Tarım sektöründe ayrıca, Çerçeve Tarım Kanunu, tohumluk sanayii desteklenmesi ve hayvancılığın geliştirilmesi gibi konularda çalışmalar sürdürülmektedir.

Enerjide büyük iyileştirmelere imza attık.

Enerji siyasetimizi genel olarak, sınırlı doğal kaynaklarımızı çevresel etkileriyle birlikte en iyi şekilde değerlendirerek, ülke kalkınmasını sağlayacak şekilde, daha temiz, güvenli, ucuz ve ticari açıdan ulaşılabilir bir enerji arzına dönüştürmek hedefi üzerine kurduk. Öncelikli hedeflerimizden biri de doğunun zengin kaynaklarını batı piyasalarına taşıyarak Türkiye'yi bir enerji koridoru haline getirmektir.

Rekabet gücümüz ve halkın refahı açısından son derece önemli temel girdilerde uluslararası ölçülerde fiyat oluşturma yönünde çabalarımız sürdürülmektedir. Bu girdilerin başında enerji gelmektedir. Doğal gaz fiyatları kademeli olarak indirilmektedir. 1 Nisan 2003'ten sonra elektriğe zam yapılmamıştır. TRT payı düşürülerek fiyatlarda indirim sağlanmıştır. Ayrıca, 2003 yılı içinde mesken abonelerinden alınan 1.000.000 TL/ fatura-ay güç bedeli ve 150 kwh üzeri tüketimden alınan yüksek tarife kaldırılmıştır.

Ocak 2003 tarihinden Nisan 2003 tarihine kadar doğal gaz sınai sektör ile konut sektörü fiyatları sabit kalmıştır. Mayıs ayında Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararına bağlı olarak bir miktar artış olmuş, ancak bunu izleyen aylarda yapılan indirimler ile fiyatlarda önemli ölçüde düşüş sağlanmıştır. Sonuç olarak, Kasım 2002-Ekim 2003 ayları arasında uygulanan toplam indirim, dağıtım kuruluşu fiyatlarında yaklaşık yüzde 15 sanayi fiyatlarında ise yüzde 13 oranında olmuştur.

Ayrıca, Organize Sanayi Bölgeleri için münferit sanayi tesislerine uygulanan satış fiyatından yüzde 4 oranında daha düşük bir fiyattan kendi şebeke yatırımlarını yapabilmeleri için gaz satışı yapılmaktadır.

Kaçak elektrik kullanımından doğan kayıpların önüne geçilmesi için başlatılan yoğun denetim faaliyetleri sonucunda 4 milyonu aşkın abone taranmış, 220.000 civarında kaçak kullanım tespiti yapılmış ve bugüne kadar 50 trilyonu aşan bir tahsilat yapılmıştır.

Fiyatlarda sağlanan gelişmenin yanı sıra çeşitli faaliyetler de sürdürülmüştür. Enerji alanında geçmişten gelen yüklerin tasfiye edilmesine yönelik uluslararası çabalara yoğun bir şekilde el atılmıştır. Bu kapsamda daha önce imzalanan doğal gaz alım anlaşmaları gözden geçirilmekte ve yerli kaynakların daha yoğun devreye sokulması için tedbirler alınmaktadır. Enerji piyasasının rekabete açılması için gerekli çalışmalar yapılmıştır.

Madencilik çalışmalarının ülkemiz için önemini bilen hükümetimiz, arama faaliyetlerine ağırlık vermiş, işletilebilir maden rezervlerimizin artırılması yolunda önemli adımlar atmıştır. Ülkemizin zengin bor kaynaklarından yararlanabilmek için Bor Araştırma Enstitüsü kurulmuştur. Maden arama ve üretim faaliyetlerinin teşvik edilmesi için Kanun tasarısı hazırlanarak TBMM'ye sevk edilmiştir.

Bayındırlık alanında geleceğin altyapısı kuruluyor.

İnşaat sektörünü canlandırma, istihdamı artırma ve fiziki altyapımızı geliştirerek trafik kazalarını azaltma ve seyahat sürelerini kısaltma gibi birçok fayda üretmesini beklediğimiz bölünmüş yol yapımına süratle başladık. Halen toplam uzunluğu 3.607 km'ye ulaşan 60 adet projede bölünmüş yol yapım çalışmaları sürdürülmektedir. Bu rakama ilave olarak, 2003 yılı içinde toplam uzunluğu 1000 km civarında olan 44 adet bölünmüş yola daha başlanmıştır.

2003 yılında Yatırım Programında yer alan bölünmüş yollar için 360 trilyon TL'nin üzerinde har-

cama yapılması beklenmektedir. Dolayısıyla, yapımına başlanan yollar süratle tamamlanarak trafiğe açılmaktadır.

Bir örnek olarak, trafik kazalarının en yoğun olduğu güzergahlardan birisi olan 128 km uzunluğundaki Aydın-Nazilli-Denizli arasındaki bölünmüş yol yapımı, bir yıla bile varmadan tamamlanarak geçtiğimiz Eylül ayında trafiğe açılmıştır.

Afyon-Sandıklı, Denizli-Çardak-Dazkırı, Sivrihisar-Eskişehir-Bozüyük, Ankara-Kulu-Aksaray-Ereğli Ayrımı ve Kırıkkale-Kırşehir-Kayseri yolları, yapım çalışmaları devam etmekte olan ve kısa bir süre içerisinde açılacak bölünmüş yol projelerinden ilk akla gelenleridir.

2004 yılında da bölünmüş yol yapımları için yaklaşık maksimum düzeyde harcama yapılması planlanmaktadır. 2004 yılı içinde yurt sathına yayılmış 100'ün üzerinde projede yürütülecektir. Bu çalışmalar ile 15.000 km bölünmüş yol yapımı hedefinde önemli aşamalar kaydedilmiş olacaktır.

Yine Bayındırlık alanında en önem verdiğimiz konulardan biri de konut üretimi ve planlı kentleşme olmuştur. Toplu Konut İdaremiz çalışmalarında önceliği afet konutlarına vermiştir. Ancak artan konut ihtiyacına cevap verebilecek toplu konut projeleri de ihmal edilmemiştir.

Hükümetimiz 2003 yılı sonuna kadar, sosyal donatı ve alt yapıları ile birlikte 22.000, 2004 yılı sonuna kadar da 100.000 konutun yapımını başlatacaktır. Bu konutların bedellerinin yüzde 20-25'lik kısmı

peşin, geriye kalanı 10 yıl gibi uzun vadeye yayılacak, vatandaşlarımız bu sayede rahatlıkla konut sahibi olabilecektir.

İller Bankası aracılığıyla belediyelerimize verdiğimiz kredi faizlerinin oranı yüzde 50'den yüzde 36'ya düşürülmüş, parti ayrımı gözetilmeksizin belediyelerimizin kredi imkanından yararlanmasına imkan sağlanmıştır. Yatırım planında yer alan işler için verilen kredilerin vadeleri 5 yıldan 10 yıla çıkarılmıştır.

Ülkemiz bilindiği gibi dünyada en çok afet riskine maruz kalan ülkelerden biridir. Hükümetimiz döneminde meydana gelen Tunceli-Pülümür, Bingöl, Malatya, Elazığ, İzmir, Erzincan ve Denizli depremleri sonrası gerek geçici, gerekse daimi iskana yönelik tedbirler zamanında alınmıştır. Evini Yapana Yardım kredisi yoluyla toplam 12.700 hak sahibinin konut edindirme çalışmaları başlatılmıştır.

Dar gelirli vatandaşlarımızı konut sahibi yapmak üzere Ankara Temelli'de 100.000 kişilik bir Gecekondu Önleme Bölgesi planlanmış, 25.000 konutluk bu projenin kooperatiflere dağıtımına da başlanmıştır. Bu proje, ülkemizin çeşitli yerlerindeki diğer Gecekondu Önleme bölgelerini de yeniden harekete geçirecek bir örnektir.

Ulaştırma dev adımlar atılıyor.

Ülkemizin ulaştırma yatırımları arasında demiryolları taşıdığı büyük potansiyele karşın bugüne kadar hep ihmal edilmiştir. Hükümet olarak demiryolları alanında yeni bir atılım yaparak, önemli pro-

jeleri hayata geçirme hazırlığı içindeyiz. Öncelikle yük taşımacılığında özel sektör imkanlarını demiryolu sektörüne kazandıracak yasal düzenlemeleri tamamlama yoluna gittik.

şu anda 7,5 saat sürmekte olan İstanbul-Ankara seferini 3 saat 15 dakikaya indirecek hızlı demiryolu ıslah ve geliştirme çalışmaları bütün hızıyla sürdürüyoruz. En geç 2005 yılı sonunda bu proje tamamlanmış olacaktır.

Ayrıca yıllardır gündemde olan, ancak bir türlü ilk adımı atılamayan İstanbul Boğazi Tp Geçit Projesi de rüya olmaktan kartılacaktır. Prosedür tamlandıktan sonra, 2004 yılının ilk çeyreğinde hayırlısıyla bu projenin temeli atılacaktır.

Bu konuda bir başka hayırlı gelişme de TCDD'nın yıllık 250.000 ton olan ve yurt dışından karşılanan ray ihtiyacının, bundan böyle KARDEMİR tarafından karşılanacak olmasıdır. Bu sayede hem KARDEMİR aktif hale getirilecek, hem de dışarıya gidecek önemli miktarda döviz ekonomimize kazandırılacaktır.

Komşu ülkelerle demiryolu bağlantılarımızın glendirilmesine de özel bir önem atfediyoruz. Bu bağlamda Irak demiryolunun hızlandırılmasını sağlayarak zorluklar içindeki komşumuza işlek bir yarıdım koridoru amış olduk.

Hava yolu taşımacılığında eksik olan rekabet şartlarını da yavaş yavaş oluşturuyoruz. Bölgesel Hava Taşımacılığı Projesi ile vergilerde gerekli indirimleri sağlayarak özel firmaların havayolu taşıma-

cılığı yapması için zemini hazırladık. Özel firmaların katılımıyla hava taşımacılığı sektöründe rekabet gelişecek ve çok daha ekonomik şartlarda hava yolculuğu yapılabilecektir. Ayrıca kullanılmayan hava alanlarımız aktif hale gelecektir. Türk Hava Yollarımızın da bu yeni şartlara uyum sağlayacağına ve hava taşımacılığının gelişiminde lider rolünü sürdüreceğine inanıyoruz.

Ulaştırma alanında diğer önemli bir adım olarak da alınan bir Bakanlar Kurulu Kararı ile, Türk Uluslararası Gemi Siciline ve Milli Gemi Siciline kayıtlı, kabotaj hattında münhasıran yük ve yolcu taşıyan gemilere, ticari yatlara, hizmet ve balıkçı gemilerine verilecek yakıtın özel tüketim vergisi tutarı sıfıra indirilmiştir. Böylece bugün 1.450.000 civarında olan mazot fiyatı 650.000 liraya düşecektir. Bu indirim, denizcilik sektörümüze tarihinde uygulanan en büyük teşvik ve iyileştirme uygulamasıdır. Ayrıca dünya ile rekabet edebilmek için liman ücretlerinde yüzde 50 oranında indirim yapılmıştır. Bütün bu uygulamaların denizcilik sektörümüze taze kan vereceğini ümit ediyoruz.

GSM şirketlerine uygulanan ara bağlantı sözleşmelerini hukuki bir sürecin sonunda yenileyerek hat kullanım ücretlerinden sağlanan kazancı Türk Telekom ile GSM şirketleri arasında eşit oranda bölüştürdük. Bu oran daha önce Türk Telekom'a yüzde 20, GSM şirketlerine yüzde 80 pay şeklindeydi. Bu değişiklik sonucunda 8 aylık dönemde devletimize tam 450 trilyon liralık bir ek kazanç sağladık.

Sürdürdüğümüz sıkı temaslar sonucunda Aycell ile ARIA'nin birleştirdik. Bu birleşme hem tek tek

pek fonksiyonel olamamış bu girişimleri daha gerçekçi bir rekabet yapısına kavuşturmuş, hem de devletimizi 4 milyar dolarlık bir tahkim davasından kurtarmıştır.

Avrupa entegrasyonu kapsamında PTT'yi de yeni bir kimliğe büründürmekte kararlıyız. PTT Bank uygulamasıyla bankalar için muhabirlik hizmetleri, her türlü tahsilat işlemleri, emekli maaş ödemeleri ve daha birçok bankacılık işlemi PTT şubelerinden gerçekleştirilecektir. Bu projede özellikle kırsal kesimin bankacılık ihtiyaçlarını karşılamayı hedefliyoruz.

Çevre ve Ormanlıkta yeni bir sayfa açtık.

Dünyanın en güzel coğrafi bölgelerinden biri üzerinde bulunan ülkemizin doğal varlıklarını korumayı hükümetimiz temel görevlerinden biri olarak saymıştır. Bu amaçla işlerliğini yitirmiş gibi görünen devlet ormancılığı anlayışından, millet ormancılığı anlayışına geçiş çalışmaları başlatılmıştır. Her ilde bir Kent Ormanı kurma çalışmalarının ilki Ankara Kent Ormanı ile hayata geçirilmektedir. Bu örneklerin sayısı hızla çoğaltılacaktır.

Anayasa'nın 170. maddesinde değişiklik yapılarak iki kez Meclis Genel Kurul'undan geçmiş olan 2/B sahalarının satışına imkan veren tasarı, Cumhurbaşkanlığınca yeniden görüşülmek üzere Meclis'e gönderilmiştir. Bu konuda çalışmalarımız sürecektir. 11 yıldır kadük durumda olan Kara Avcılığı Yasası da çıkarılmıştır.

Çevre ve Orman Bakanlığımızın üstünde yük olan eğitim ve sosyal amaçlı tesislerin tamamı özel

sektöre kiralanmış, bu 23 tesisten 4,5 trilyonu aşan bir ek gelir temin edilmiştir. Bu rakam yıl sonu itibariyle 9,5 trilyonu bulacaktır.

Çevreye duyarlılığımızın bir başka göstergesi de özel ağaçlandırma çalışmalarına verdiğimiz önemdir. Önceki yıllarda ortalama 2.500 ha civarında olan özel ağaçlandırma miktarı, 2003 yılında 6 kat artırılmış ve 15 milyon ha seviyesine çıkarılmıştır.

Yeni uygulama ile ÇED süresi 145 günden 30 güne indirilmiştir.

Yapısal reformlar gerçekleştirdik.

Bu ayrıntılı değerlendirmenin ardından özel bir önem ve öncelik verdiğimiz ekonomi alanında tüm bu çalışmaları yaparken nasıl bir anlayıştan hareket ettiğimizi de belirtmek isterim

Birçok vesile ile belirttiğim üzere bizim ekonomide iki temel hedefimiz bulunmaktadır. Birinci hedefimiz, mevcut sıkıntıları aşarak, halkımızı biran önce rahathğa kavuşturmaktır. İkinci hedefimiz ise bir daha sıkıntılı günlere geri dönmek için alınması gereken uzun vadeli yapısal tedbirleri hayata geçirmektir. Bu iki hedefi eş zamanlı olarak gerçekleştirme yolunda önemli mesafeler almış durumundayız.

Bu kapsamda, kamu mali sistemini yeniden düzenleyecek Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısı nihai hale getirilerek TBMM'ye sunulacaktır.

KİT sisteminde hesap verebilirlik standartları oluşturulması ve KİT yönetimlerinin özleştirilerek geliştirilmesi amacıyla yasal düzenleme yapılacaktır.

Kamu hizmetlerinin etkin, şeffaf ve katılımcı bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli kurumsal ortamın oluşturulmasına yönelik olarak kapsamlı bir kamu yönetimi reformu gerçekleştirilecektir.

Bu reform kapsamında merkezi idare ile yerel idareler arasında görev, yetki ve kaynak dağılımı yeniden belirlenecek, merkez strateji geliştirme boyutu ile güçlenirken, yerel ve yerinden yönetim kuruluşları hizmet sunumunda çok daha etkin konuma yükseleceklerdir.

İlgili bütün kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş kanunları gözden geçirilerek devlette genel kurumsal gözden geçirme çalışmaları tamamlanma aşamasına gelmiştir.

Kamu Yönetimi Temel Kanunu, Belediyeler ve İl Özel İdareleri Kanunları için katılımcı bir anlayış ile uzun süren bir çalışma yapılarak tamamlanma aşamasına gelmiştir. Bu kanun tasarıları önümüzdeki günlerde sizlerin karşısına gelecektir.

Ülkemizin birinci derecede sorunu olarak gördüğümüz yönetim zaaflarına sistemin bütünü açısından yaklaşarak çözüm getirecek olan bu kanunlar ülkemizin geleceği açısından hayati öneme sahiptirler. Bürokrasiyi azaltmadan ve kamuda etkin bir yönetim oluşturmadan piyasaların da etkin bir şekilde çalışması mümkün olamayacaktır.

Kamuda yeniden yapılanmanın ayrılmaz bir parçası olarak Devlet Personel Rejiminde reform ön-gören çalışmalar da sürdürülmektedir.

Ayrıca, şeffaf yönetim anlayışımızın ve kamuoyu denetimine olan inancımızın bir yansıması olarak

hazırlanan “Bilgi Edinme Hakkı Yasası” Türkiye Büyük Millet Meclisi’de kabul edilerek yasalaşmıştır.

Esasen kamu yönetiminde yeniden yapılandırma konusundaki kararlılığımız 58. ve 59. hükümetlerin kuruluşu esnasında alınan tedbirlerle de kanıtlanmıştır. Başbakanlığa bağlı ve ilgili birçok birim icracı bakanlıklara bağlanarak Başbakanlığın asli koordinasyon işlevi güçlendirilmiştir. 58. Hükümet döneminde Bakanlar Kurulu üye sayısı 36’dan 25’e, 59. Hükümet döneminde ise 23’e indirilmiştir.

Siyasetçiyi ve bürokrasiyi halkla kucaklaştırma ve devletteki israfı azaltma amacı doğrultusunda da birçok adım atılmıştır. TBMM lojmanlarının satışa çıkarılması, taşıt alımı, lojmanlar ve dinlenme tesisleri konularında ortaya konan politikalar ve uygulamalar bunlar arasında sayılabilir.

Ekonomik ve Sosyal Konsey’i yeniden çalıştırdık.

Tüm bu adımları atarken katılımcı ve paylaşımcı siyaset anlayışımızı ve yeni siyaset üslubumuzu yerleştirmeye gayret edilmiştir. Özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile çeşitli platformlarda diyaloga girilmiş ve yapıcı bir işbirliği süreci başlatılmıştır. Bu kapsamda diğer birçok platformun yanı sıra makro düzeyde politika diyalogu için en anlamlı yapı olan Ekonomik ve Sosyal Konsey’e özel bir önem atfedilmiştir.

Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında toplumsal uzlaşma ve işbirliğini sağlamak, sü-

rekli ve kalıcı bir istişare ortamında ortak görüş belirlemek amacıyla oluşturulan Ekonomik ve Sosyal Konsey Kuruluş Yasası'nın çıkarılmasından sonraki ilk toplantısını ancak 25 Aralık 2002 tarihinde gerçekleştirmiştir.

Böylece, 2001 yılından beri hiç toplanmayan Ekonomik ve Sosyal Konsey çalışır hale getirilmiştir. Gerek 58. gerekse 59. Hükümetlerin kurulmalarının hemen ertesinde gerçekleştirilen Konsey toplantıları, Hükümetimizin katılımcı bir anlayışla uzlaşma sağlama gereğine verdiği önemin açık bir göstergesi olarak görülmelidir. Bir yandan çalışma esas ve usulleri de geliştirilen Ekonomik ve Sosyal Konseyin gelecekte daha fazla kurumsallaşmış bir çerçevede ülkemize çok şeyler katacağına güvenim tamdır.

Ayrıca, iş dünyasının temsilcileri ile ilgili bakan arkadaşlarımızı biraraya getiren ve somut sorunlara, darboğazlara çözüm sağlamayı hedefleyen Ekonomik Sorunları Değerlendirme Kurulu ve Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu aktif olarak çalıştırılmıştır.

2. AKTİF BİR DIŞ POLİTİKA

Ak Parti, Türkiye'nin potansiyeline ve gücüne yaraşır bir dinamizmle dış politikada olabildiğince aktif bir siyaset izledi.

Ak Parti iktidarının ilk gününden itibaren bütün Avrupa merkezlerinde yürüttüğümüz hızlı mekik diplomasisiyle neler kazandığımızı biliyorsunuz.

Dış politikada statükonun dilini kullanmadık ve Türkiye'nin dünyadaki itibarını yükseltmek için cesur ve kararlı adımlar attık.

Türkiye'nin imkanlarını Amerika'dan Çin'e, Malezya'dan Avrupa'ya kadar herkese anlattık.

Bu anlamda biz çok boyutlu ve birbirini tamamlar nitelikte, stratejik derinliği olan bir siyaset izliyoruz.

Türkiye, tarihi inşa eden bir medeniyet tecrübesiyle devletin ve toplumun üzerinde büyük mutabakat sağladığı Avrupa Birliği hedefine her zamankinden daha çok yaklaşmıştır.

İçeride yaptığımız hukuki düzenlemeler Avrupa Birliği bizi zorladığı için değil, kendi vatandaşlarımızın haklarını en düzeyde kullanmaları içindir. Hedefimiz Kopenhag siyasi kriterlerinin karşılanmasının çok daha ötesindedir.

Milletimizin en ileri demokratik haklara layık olduğu, demokratik hakların hiçbir vatandaşımızdan esirgenemeyeceği açıktır. Türkiye'nin bu istikametteki kararlı yürüyüşünün bizzat gittiğim bütün Avrupa merkezlerinde heyecanla karşılandığına bizzat şahit oldum.

AB üyeliği için büyük adımlar attık.

Şimdi; Avrupa Birliğine üyelik yönünde önemli bir süreçten geçmekteyiz. 1999 yılında Türkiye'ye adaylık statüsünün tanınmasından sonra, bizim için öncelikli husus Avrupa Birliğine üyelik için müzakerelerin başlatılmasıdır.

2002 yılında yapılan Kopenhag Zirvesinde siyasi kriterlerin karşılanması şartı ile 2004 sonunda vakit geçirilmeksizin müzakerelere başlanacağı kararlaştırılmıştır. Bu kararın alınmasında, hükümetimizin gösterdiği çaba ve baş döndürücü mekik diplomasisinin büyük etkisi olmuştur. Biz, her alanda olduğu gibi, Avrupa Birliği konusunda da son derece samimi ve şeffaf bir yaklaşım içinde, halkımızın tercihi doğrultusunda irademizi ortaya koyduk. Uzun bir geçmişe dayanan bu hedefimiz, tek tek bireylerin yaşamlarını olduğu kadar, ülkemizin 21. yüzyıldaki yerini de yakından ilgilendiren önemli bir projedir.

Hükümetimiz döneminde izlenen kararlı politika neticesinde, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 40 yıldan beri süregelen ortaklık ilişkisinin nihai hedefi olan üyelik doğrultusunda somut adımlar atılmıştır.

Bu çerçevede, Avrupa Birliği ile müzakerelerin başlatılması için ön şart olan Kopenhag siyasi kriterlerinin yerine getirilmesi için reform niteliğindeki en kapsamlı yasal düzenlemeler, Hükümetimiz döneminde gerçekleştirilmiştir. Nitekim, Avrupa Birliği, Hükümetimizin, bu doğrultuda yaptığı yoğun çalışmalardan duyduğu memnuniyeti her vesileyle ifade etmektedir.

Tereddüt göstermedik ve cesur adımlar attık. Esasen yasal açıdan eksikliklerimizi tamamlamış durumdayız. Önümüzde duran en önemli husus, bu yasal düzenlemelerin etkili bir şekilde uygulamaya geçirilmesidir. Bu konuda da hükümet olarak kararlılığımızı göstermekten geri durmayacağız.

Avrupa Birliğine üye olmak için yerine getirilmesi gerekli önceliklerin yer aldığı yeni Katılım Ortaklığı Belgesi, Avrupa Birliği Konseyi tarafından kabul edilmiştir. Buna paralel olarak, biz de ülkemizi müzakere aşamasına taşıyacak olan yeni bir Ulusal Program hazırladık. Hazırladığımız bu yeni Ulusal Program, mevzuat uyumunun yanı sıra, evrensel demokrasi ve hukuk değerleri bakımından önemli tedbirler içermektedir. Esasen Avrupa Birliği hedefimizden bağımsız olarak da bunlar halkımızın hak ettiği çağdaş standartlardır.

Uyum Paketlerini Çıkarttık

Türkiye AB ile bütünleşme yolunda ilerlemeye devam edecektir. En geç 2005 yılı başında başlamayı beklediğimiz üyelik müzakerelerinde AB karşısında konusuna tam olarak hakim, kararlı bir müzakere tarafı bulacaktır.

Hükümetimiz, Kopenhag siyasi kriterlerini yerine getirmek için dört uyum paketi hazırlanmış ve Meclisimiz tarafından kabul edilmiştir.

- 4778 sayılı Kanun ile, cemaat vakıfları, işkence ve kötü muamele, siyasi partilere üye olma koşulları ve bağış, siyasi parti kapatma, yargıda savunma hakkının güçlendirilmesi, dernekler, olağanüstü hal, memurların yargılanması ve basın özgürlüğü konusunda yeni düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan bu düzenleme ile işkenceye tolerans tanınmaması konusundaki kararlılığımız açıkça ortaya konulmuştur.

- 4793 sayılı Kanun ile, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında yargılamanın yenilenmesine ilişkin daha ileri düzenlemeler getirilmiştir.

- 4928' sayılı Kanun ile, seçim dönemlerinde özel radyo ve televizyon yayınları ve yayın yasağı, çocuklara konulacak isimler, idari yargıda yargılamanın yenilenmesi, ibadet yerleri, sinema, video ve müzik eserleri, farklı dil ve lehçelerde yayın yapılması ve sanık hakları konularındaki mevcut kısıtlamalar kaldırılmıştır.

- Ayrıca, Terörle Mücadele Kanunundaki terör ve terör örgütü tanımları yenilenmiş ve bu Kanununun 8'inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

- Ve son olarak, Ağustos 2003'de kabul edilen 4963 sayılı Kanun ile, işkence ve kötü muameleye ilişkin soruşturmaların süratle sonuçlandırılması, Askeri Ceza Kanununun sivil şahıslara uygulama alanının daraltılması, Meclisin bütçeyi denetleme yetkisinin güçlendirilmesi, çocuk haklarının iyileştirilmesi, dernek kurma ve toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarının kullanımının günümüz koşullarına uygun hale getirilmesi, farklı dil ve lehçelerde eğitim, Milli Güvenlik Kurulunun işleyişi ve yapısının Avrupa Birliği normları ve uluslararası standartlar ile uyumlaştırılması ve vakıfların uluslararası faaliyetlerinin kolaylaştırılması amacıyla bizi üyelik hedefine yaklaştıran son derece önemli adımlar atılmıştır.

Bütün bu uyum paketleri sonucunda, yıllardır ülkemizin gündemini işgal eden demokratikleşme sorunları geniş bir toplumsal uzlaşma zemininde çok kısa sürede çözüme bağlanmıştır. Bu düzenlemeler halkımızın yaşam kalitesini arttıracak gibi devletimizin uluslar arası saygınlığına da büyük katkıda

bulunacaktır. Yapılan bu işlerin büyüklüğü ve önemi zaman içinde daha iyi takdir edilecektir.

Bu uyum paketlerinin yanı sıra, Hükümetimiz döneminde, siyasi kriterler ve adalet ve içişleri alanında 20'nin üzerinde yasal düzenleme gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, başta Avrupa Konseyinin Ölüm Cezasının Kaldırılmasına dair protokol olmak üzere, insan hakları konusunda bir dizi önemli uluslararası sözleşme Bakanlar Kurulumuzca onaylanmıştır.

Demokrasi standartlarımızı yükselttik

Bahsettiğim bu düzenlemelerin yanı sıra, Hükümetimiz döneminde Avrupa Birliğine uyum yönünde önemli başka çalışmalar da gerçekleştirdik.

- Kopenhag ekonomik kriterlerinin karşılanması amacıyla hazırladığımız Katılım Öncesi Ekonomik Program, Avrupa Komisyonuna iletilmiştir. Bu Program, ekonomi alanında Avrupa Birliğine uyum perspektifimizi ortaya koymaktadır.

- Ekonomik ve sosyal hayatın pek çok alanında Avrupa Birliğine uyum amacıyla kapsamlı hukuki ve kurumsal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

- Avrupa Birliği ile Türkiye arasında, Türkiye'nin çeşitli Topluluk Eylem Programlarına katılımını mümkün kılan bir dizi anlaşma imzalanmıştır.

- Avrupa Birliğine uyumlu, bölgelerarası gelişmişlik farklılıklarını azaltmaya yönelik Ön Ulusal Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları başlatılmış

olup, söz konusu Plan yıl sonunda Avrupa Komisyonuna iletilecektir.

- Geri kalmış yörelerimizde bulunan yaklaşık 30 ilimizde Avrupa Birliği Bölgesel kalkınma Programları başlatılmıştır.

- Avrupa Birliğinin eğitim ve gençlik programlarına katılım çalışmalarını yürütmek ve koordine etmek üzere Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı kurulmuştur.

Bütün bu çalışmalar sonucunda, Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimiz çok boyutlu hale gelmiş ve derinleşmiştir.

Kıbrıs'ta kalıcı barış adımları attık

Dış politika alanında da genel siyaset yapma anlayışımızın doğal bir sonucu olarak yenilikçi, yapıcı ve çözüm arayıcı olduk.

Çözümsüzlüğü çözüm olarak kabul etmedik ve ilk kez adadaki her iki taraf için gerçekçi bir çözüm diliyle Kıbrıs meselesine yaklaştık. Birkaç cümleden ibaret olan statükocu diplomasi dilini değiştirdik ve görünen gelişmeler ışığında çözüme odaklandık. Henüz çözüme ulaşamadık ama, çözüm kapısını açtık.

Bildiğiniz gibi 3 kasım seçimleri sonunda iktidara gelen Hükümetimizin hemen öntünde bulunduğu sorunlardan birisi Kıbrıs olmuştur. Hükümetimiz Kıbrıs sorununun çözümüne yönelik olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin çabalarını desteklemiştir. Bu doğrultuda çözümsüzlüğü hiçbir şekilde politika alternatifi olarak görmediğini açıkça beyan et-

miştir. Ancak, mevcut problemin şekil değiştirmesinden ibaret suni çözümlerin uzun vadede gerek Türkiye'nin gerekse Kıbrıs Türklerinin aleyhine sonuçlar doğuracağıının da bilincindedir. Bu kapsamda Hükümetimiz Annan Planını ilke olarak çözüm zemini olarak kabul etmiş ve taraflara cesaretlendirici telkinlerde bulunmuştur. Bununla beraber, söz konusu Planın Adada kalıcı ve adil bir çözünü sağlayabilmesi için siyasal eşitlik, egemenlik, toprak, mülkiyet, göçmenler ve Türkiye'nin garantisi gibi konularda özlü iyileştirmeler yapılması gerektirdiğinin de altını çizmiştir.

Hükümetimiz Kuzey Kıbrıs'taki Türk halkına tarihi, kültürel ve ahdi yükümlölüklerinin gereğini yerine getirmekten asla kaçınmayacaktır. Ancak Kıbrıs sorununun Türkiye'nin AB ile ilişkilerini engelleyici yönde istismarına da müsaade etmeyecektir.

Öte yandan Hükümetimiz KKTC Hükümetinin Nisan ayında tek taraflı olarak uygulamaya koyduğu güven artırıcı önlemler paketini çözüme yönelik cesaret verici bir başlangıç olarak değerlendirmiştir. Sınırların açılması konusunda Rum tarafının mütereddit ve engelleyici tutumuna rağmen serbest geçişlerin devamlılık kazanması Adadaki iki toplumun birbirine hangi ölçüler içinde yakınlaşabileceğinin somut bir göstergesidir.

Hükümetimiz haksız ambargolara maruz bırakılmış olan Kıbrıs Türk halkının ekonomik ve sosyal yönden gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yönelik mali ve teknik desteğini sürdürmektedir. Bu bağlamda de-

vam eden hibe ve kredi desteklere ilaveten Türkiye, 18 Nisan 2003 tarihinde Lefkoşa'da imzalanan Ekonomik ve Mali İşbirliği Protokolü kapsamında KKTC'ne 3 yıl zarfında 450 milyon ABD Doları kaynak sağlamayı taahhüt etmiştir.

Bölge ülkeleriyle ilişkilerimizi güçlendirdik.

Türkiye, tarihi ve kültürel kimliğiyle bölgesinin merkez ülkesidir. Bu gerçeğe rağmen ne yazık ki, komşularıyla ekonomik ilişkileri bizim kadar sınırlı bir ülke yoktur. Bu nedenle Ortadoğu, Kafkasya, Türk Cumhuriyetleri, Rusya ve Balkan ülkelerine bakışımızı yenilememiz gerekiyor.

Hükümetimiz Avrupa Birliği sürecinde maksimum düzeyde çaba harcarken diğer bölgesel entegrasyon girişimleri ve bölge ülkeleri ile münasebetleri de ihmal etmemiştir. Esasen bunları birbirinin alternatifleri olarak değil tamamlayıcısı olarak görüyoruz. Bu kapsamda;

İslam Konferansı Teşkilatı (İKT) Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) bünyesinde ve İKT'nin değişik platformlarında İKT üyesi ülkeler arasında işbirliği alanları oluşturmaya, ortaya konulan projeleri hayata geçirmeye yönelik çabalar devam etmektedir.

Önemli İSEDAK Projelerinden biri olan İKT üyesi ülkeler arasında bir tercihli ticaret sistemi oluşturulması yönünde çalışmalar tamamlanarak "İKT Üyesi Ülkeler Arasında Tercihli Ticaret Sistemi Çerçeve Anlaşması 11 üye ülkenin söz konusu an-

laşmayı onaylaması ile 2003 yılı başında yürürlüğe girmiştir. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile başlatılacak olan, tercihli ticaret müzakerelerinin 2004 yılında yapılacak ilk turuna Türkiye'nin evsahipliği yapması kabul edilmiştir.

11 Haziran 2003 tarihinde Bişkek'te yapılan ECO Bakanlar Konseyi 13. Toplantısına katılım sağlanmış ve bu toplantı da ECO üyesi ülkeler arasında ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi yönündeki gayretlere katkı sağlanarak, önemli ECO projelerinden biri olan ECO Ticaret ve Kalkınma Bankasının kuruluş çalışmalarının hızlandırılması kararlaştırılmıştır. 15-17 Temmuz 2003 yılında İslamabad/PAKİSTAN'da yapılan ECO Ticaret/Dış Ticaret Bakanları toplantısına iştirak edilmiş ve toplantı sırasında üye ülkeler arasında 8 yıl içerisinde gümrük tarifelerinin %15'e indirilmesini öngören ECO Ticaret Anlaşması Türkiye ile birlikte beş ülke tarafından imzalanmıştır.

Bölge ülkeleri ile ulaştırma ve haberleşme altyapısının geliştirilmesi, enerji kaynaklarının çeşitlendirilerek tek kaynağa bağımlılığın azaltılması yönünde çalışmalar sürdürülmektedir. 2002 yılında başlayan İstanbul-Tahran-Taşkent- Almatı konteynır treni düzenli olarak seferlerine devam etmekte olup, yolcu treni ise İstanbul - Tahran hattında düzenli çalışmakta, Almatı'ye kadar seferlerin düzenli olarak devam edebilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca, bölge ülkeleri ile olan mevcut ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla Başbakan, bakan ve muhtelif

seviyelerdeki karşılıklı ziyaretler, Karma Ekonomik Komisyon toplantıları, Sınır ticareti Merkezi toplantıları, Ortak Ticaret Komitesi toplantıları yapılmış, gümrük konularında işbirliği ve karşılıklı idari yardım anlaşmaları imzalanmıştır.

Türk cumhuriyetleri ve bölge ülkeleriyle yapılan ticarete önemli artışlar olmuş, 2002 yılının aynı dönemleriyle (ilk 7 ay) karşılaştırıldığında, Türk Cumhuriyetlerine yapılan ihracatta %31, bölge ülkelerine yapılan ihracatta ise %48, Türk Cumhuriyetlerinden yapılan ithalatta %45, bölge ülkelerinden yapılan ithalatta %49 artış olmuştur. Türk Cumhuriyetleri ile ticarete en büyük yeri Azerbaycan almaktadır. İkinci sırada ise Kazakistan bulunmaktadır. Bölge ülkeleri ile olan ticarete ise en büyük yeri Rusya Federasyonu almaktadır.

Irak krizini en az hasarla atlattık.

Ak Parti iktidarının kucağında bulduğu en önemli meselelerden biri kuşkusuz Amerika'nın Irak'ı işgal edeceğinin önceden belli olmasıydı. Muhtemel tehlikeleri önlemenin Türkiye açısından sağlam bir siyasi irade gerektirdiğini, muhtemel tehlikeyi önceden görerek halkımıza söyledik.

Savaş başlamadan bütün alternatifleri hesaba katarak hazırlıklarımızı yaptık ve tarihte nadiren yaşanan krizlerden biri olan Irak-ABD krizinin bize yansımalarını kontrol edebilmek için muazzam bir mekik diplomasisi yürüttük.

İktidarımızın ilk aylarına rastlayan Irak meselesi Türkiye'nin gücünü ve vazgeçilmezliğini dünyaya

göstermemiz açısından olduğu kadar, Ak Parti iktidarının dış politikaya hakimiyetini de ortaya koydu. Yanı başımızdaki yangına seyirci kalamazdık ve kalmadık.

Bilindiği üzere, 2003 yılının ilk çeyreğinde finansal piyasalar en çok ABD'nin Irak operasyonu ile ilgili gelişmelerden etkilenmiştir. Bu dönemde belirsizliğin artmasının yanı sıra petrol fiyatlarındaki hızlı artış, enflasyon dinamiklerini ve ekonomik birimlerin enflasyon bekleyişlerini kötüleştirmiştir.

Türkiye, Mart ayında başlayan Irak savaşı nedeniyle, turizm gelirlerinde, toplam mal ihracatında ve sermaye girişinde azalış, petrol fiyatlarında artış ve dış ticaret dengesi başta olmak üzere ekonominin bir çok konuda olumsuz yönde etkileneceği beklenmiş, bunlara bağlı olarak, büyüme performansının olumsuz yönde etkileneceği tahmin edilmiştir. Ancak, Mart ayında başlayan savaşın beklenenden kısa sürmesi ve Nisan ayında bitmesi nedeniyle, faiz ve kurlarda kısa dönemde belli bir dalgalanma yaşanmış olmakla birlikte, ekonomide kısa zamanda tekrar olumlu gelişmeler kaydedilmeye başlanmıştır. Savaşın başlamasıyla birlikte dolar kuru 1.750.000 TL seviyelerine kadar yükselmiş, ancak nisan ayında sıcak çatışmaların sona ermesiyle birlikte kurlar düşmeye başlamış ve Mayıs ayında dolar kuru ortalama 1.490.000 TL seviyesine düşmüştür. Haziran ayından itibaren kurlardaki bu düşüş devam etmiştir.

Mart ayında Devlet İç Borçlanma Senedi faizlerinde de bir miktar yükseliş gözlenmiş, ancak kısa zamanda faizler tekrar düşme eğilimine girmiştir.

Savaş öncesi dönemde turizmin olumsuz etkilenmesi beklenmiş ancak bölgedeki gerginliğin kısa sürede azalmasıyla birlikte, turizm yeniden canlanmaya başlamış ve beklenen olumsuz etkiler görülmemiştir. Kısaca, Irak savaşının Türkiye ekonomisi üzerindeki olumsuz etkisi kısa sürede atlatılmıştır.

Bu büyük badireyi kazasız belasız atlatmamızda gelişmeleri yakından takip eden ve gerekli tedbirleri zamanında alan bir yönetimin iş başında olması belirleyici olmuştur. Böyle bir sürecin ülkemizde geçmişte yaşanan yönetim aczi ile birleştiğinde verebileceği zararı düşünmek bile istemiyorum. Hükümetimizin krizi yönetme başarısı, kriz sonrası dönemde de ülkemizin geleceğine dair güven duygusunu pekiştirmiştir.

Irak'ta barışın tesisi için çaba sarfettik.

Bildiğiniz gibi 3 Kasımdan sonra işbaşına gelen Hükümetimizin karşılaştığı en önemli sorunlardan biri Irak krizi olmuştur. Hükümetimiz güney komşumuzun sınırları içerisinde uzun yıllardan beri devam eden istikrarsız yapının ülkemizin siyasi ve iktisadi çıkarlarını tehdit altında tuttuğunun bilincinde olarak soruna demokratik yollardan, barışçı bir çözüm aranması çabalarına aktif destek sağlamıştır.

Iraktaki baskıcı rejmin savaşız biçimde iktidardan uzaklaştırılması amacıyla taraflar nezdinde aktif girişimlerde bulunmuştur. Türkiye'nin öncülüğünde düzenlenen İstanbul Zirvesi barış arayışlarımızın en önemli adımı olmuş ama, savaş önlenememiştir.

Savaşın kaçınılmaz hale gelmesi üzerine ise demokratik bir ülke olarak üzerine düşenleri yerine getirmiş; savaşın kısa sürede ve daha az kan dökülerek sonuçlanması, Irak'ın bir an önce normalleşmesi için bütün seçenekler üzerinde durulmuştur. Mazlum Irak halkının bir an önce self determinasyon hakkını kullanma aşamasına gelmesini istiyoruz.

Bölgede ve Irak'ta kalıcı bir barışın tesisi Türkiye'nin ulusal çıkarları bakımından hayati önemi haizdir. Bu nedenle Hükümetimiz Irak savaşının ardından yaşanan gelişmelere de ülke çıkarları doğrultusunda Irak'ta ve bölgede barışa katkıda bulunmak üzere aktif bir politika izlemektedir. Bölgede statükonun yeniden şekillenme sürecine ulusal çıkarlarımız doğrultusunda kalıcı müdahalelerde bulunabilmek ancak bu süreçte yer almamız halinde mümkün olabilecektir.

Bu bağlamda Türkiye krizin hem kaçınılmaz olarak karşılaşılan olumsuz sonuçlarını en aza indirmek ve kardeş bölge halkının insani sorunlarını bir an önce çözüme kavuşturmak hem de bölgede yeniden oluşan dengeler bağlamında Irak'ın ve Bölgenin yeniden şekillenmesinde kriz sonrası oluşan ortamda bölgenin en güçlü ülkesi olarak siyasi ve iktisadi çıkarlarını gözetmek üzere aktif politikalar uygulamaktadır.

Bu bağlamda başta Kerkük Yumurtalık petrol boru hattının emniyetli bir tarzda kullanıma açılması ve Irak'ın yeniden inşası kapsamında yapılan çeşitli ihalelerden Türk firmalarının da gereken payı alması için girişimler başlatılmış ve olumlu sonuçlar

alınmaya başlanmıştır. Ayrıca, Irak'taki istikrarsızlığın ve otorite boşluğunun uzun yıllardır beslediği terör sorununun kalıcı bir şekilde çözüme kavuşturulması yönünde çok yönlü çabalarımız ve girişimlerimiz devam etmektedir.

Irak krizi vesilesi ile dost ve müttefik ülke ABD ile ilişkilerimiz de yeni testlerden başarıyla geçmiştir. ABD yönetimi ülkemizin demokratik kararlarına saygı içinde ilişkilerimizin korunmasına yönelik adımlar atarken, biz de ülkemizin çıkarları ve müttefiklik ilişkisi çerçevesinde sorumlu ve yapıcı bir tutum sergiledik. Irak dışında da birçok alanda ortak değerleri ve politikaları savunan ABD ve Türkiye arasında, önümüzdeki dönemde daha olumlu işbirliği sağlanacağına inanıyorum.

3. DİĞER ÇALIŞAMALARIMIZ

Yaşanan sorunlar ve bu sorunları acil olarak aşma gereği ekonomik alandaki faaliyetlerimizin öncelik kazanmasına neden olmuştur. Ancak, bu durum sosyal alanda çabalarımızı engellememiş, tam aksine sosyal alanda yürütülen çalışmalar ekonomik politikalar ile entegre bir şekilde ve paralel olarak yürütülmüştür.

Devletin üretimden ve doğrudan ekonomik hayata müdahil olmaktan vazgeçmesi, sosyal devlet vasfının ortadan kalkması anlamına gelmemektedir. Tam aksine, asli işlevlerinde yoğunlaşan devlet, üretken alanlarda özel sektörü ön plana çıkarırken, sosyal politikalar alanında çok daha aktif olmak du-

rumundadır. Bu anlayış içinde hükümette bulunduğumuz süre içinde icraatımızdan bazı önemli başlıkları sizlere hatırlatmak isterim.

Sosyal dayanışma alanında devletin sorumluluğun doğru ve etkili bir şekilde yerine getirilmesi sağlıklı bir veri tabanı kurulması ile mümkündür. Bu kapsamda Devlet Bakanlığı aracılığı ile yaklaşık 1,5 milyon hane ve 6 milyonu aşkın kişi yoksul olarak belirlenmiştir. Bu kabil çalışmaların daha sistematik olarak yapılması amacıyla 2002 yılında DİE tarafından yapılan Gelir Dağılımı araştırmasının sonuçları Kasım 2003'te yayınlanacaktır. Bu çalışma aynı zamanda yoksulluğa yönelik ilk resmi verileri de verecektir.

Dar gelirlilerin ve emeklilerin durumunu iyileştirdik.

Bu kapsamda destek mahiyetinde Ramazan ve Kurban bayramlarında yoksul ailelere il ve ilçe vakıflarından 37 trilyon para aktarılmıştır.

2002-2003 öğretim yılı için; öğretim yılı başlangıcında, ilk ve ortaöğretimde okuyan dar gelirli aile çocuklarının kitap-kırtasiye-önlük gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 35,5 trilyon TL yardım yapılmıştır.

8 yıllık temel eğitim kapsamında taşınmalı sisteme tabi yoksul öğrencilere verilen öğle yemeği yardımları için 35,1 trilyon TL kaynak kullanılmış olup, uygulama devam etmektedir.

Ankara, Diyarbakır, İstanbul ve Adana illerinde yoksulluğun belirginlik taşıdığı semtlerdeki ilköğre-

tim okullarında süt dağıtım projesi için 3,5 trilyon TL kaynak kullanılmış olup, uygulamaya devam edilmektedir.

Dar gelirli ailelerin yüksek öğrenimde okuyan çocuklarına verilen burs için 42,5 trilyon TL kaynak kullanılmış olup, uygulama devam etmektedir.

Ülkemizde yaşanan ekonomik krizlerin yoksul vatandaşlarımız üzerindeki etkilerini azaltmak ve bu kesime daha fazla destek sağlamak amacıyla, 2001 yılında **Sosyal Riski Azaltma Projesi** uygulamalarına başlanılmıştır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ve Tarım Bakanlığı arasında bir protokol imzalanarak 10 aylık süre içerisinde 10 bin çiftçinin süt inekçiliği ve koyunculuk yapmasına dair bir proje Ağustos ayı içerisinde uygulanmaya başlamıştır.

2022 sayılı Kanun gereğince 65 yaşını doldurmuş muhtaç güçsüz ve kimsesiz Türk Vatandaşlarına aylık ödeme miktarları iki kat yükseltilerek gelirlerinde artış sağlanmıştır. Bu düzenlemeden yaklaşık bir milyon yoksul vatandaş yararlanmıştır.

Uygulanmakta olan ekonomik programın sosyal boyutları da dikkate alınarak, SSK ve Bağ-Kur'dan aylık ve gelir almakta olanlara 75-100 milyon TL Sosyal Destek demesi 8 Ocak 2003 tarih ve 4784 sayılı Kanun ile kabul edilmiştir. Ayrıca 2022 sayılı Kanun gereğince yaşlılık ve sakatlık aybağı alanların aylıkları da yüzde 100 oranında artırılmıştır.

Ayrıca, yoksul vatandaşlarımıza 800 bin ton kömür dağıtım konusunda çalışmalar yürütüyoruz.

1.5 milyon aileyi hedefleyen bu çalışma, aynı zamanda TKİ'nin üretim kapasitesinin devreye sokulmasına da destek verecektir.

Eğitimde önemli projeler ve yapısal düzenlemeler yaptık.

2003-2004 öğretim yılında yaklaşık 10 milyon ilköğretim öğrencisine ücretsiz kitap dağıtılmıştır.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda değişiklik öngören Kanun Tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiştir. Bu Kanun ile; maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin parasız yatılı, burslu, kredi ve ücreti Milli Eğitim Bakanlığı'nca karşılanmak kaydıyla özel öğretim kurumlarında öğrenim görmelerine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Eğitime Yüzde Yüz Destek Kampanyası çerçevesinde özel sektörün eğitime katkısını artırmak ve yatırım yapmasını sağlamak amacıyla Gelir ve Kurumlar Vergisi yasalarında yapılan düzenleme ile bu alanlardaki harcamalarının tamamını yıllık beyanname ile bildirecekleri gelirlerden düşülmesine imkan sağlayan 4842 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile UNICEF işbirliğinde kız çocuklarının eğitim fırsatlarının artırılması amacıyla çalışmalar başlatılmıştır. Kızların okuma yazma oranının en düşük olduğu Van, Ağrı, Batman, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Muş, Siirt, Ş. Urfa ve Şırnak'ta başlatılan çalışmaların 2005 yılına kadar 50 il'e yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

40 bin okula internet erişimi sağlama konusunda Milli Eğitim Bakanlığı ve Türk Telekom'un ortak çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca, yapısal bir dönüşümü gerçekleştirecek olan Yüksek Öğretim Kanunu Taslağı hazırlanarak ilgili tüm tarafların tartışmasına açılmıştır.

Sağlıkta Dönüşüm Programı'nı başlattık.

Hükümet olarak sağlıkla ilgili ihtiyaçların ertelenemez ve vazgeçilemez özelliklere sahip olduğunun bilinci içerisindeyiz. Bu gerçekten yola çıkarak; gerek sağlık sistemimizi, gerek ülkemizin genel sağlık göstergelerini çağdaş seviyeye çıkarmak üzere Sağlık Bakanlığımız çok boyutlu bir program hazırladı. "Sağlıkta Dönüşüm Programı" adını verdiğimiz bu program, hükümetimizin insan öncelikli hizmet anlayışının da somut bir göstergesi olacaktır.

Bugünden sonra insanlarımızın ücret ödeme güçlükleri yüzünden hastanelerde rehin tutulması ayıbına son verilecek, hiç kimsenin onuruyla oynanmayacaktır.

Bir başka büyük atılım gerçekleştirilerek, sağlık sistemimiz içinde yer alan bütün sağlık ocağı, dispanser ve hastaneler, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'na tâbi hastalarımızın ortak kullanımına açılmıştır. Şu anda üç büyük ilimizin de içinde bulunduğu 11 ilimizde uygulanan bu sistem yakın zamanda bütün illerimize yaygınlaştırılacaktır. Ayrıca memur, emekli, dul ve yetimlerimize özel sağlık kuruluşlarından yararlanma yolu da açılmış, vatandaşlarımızın hak ettikleri sağlık hizmetini istedikleri sağlık kuruluşundan almalarına imkan sağlanmıştır.

Hekimler için yıllardır sıkıntılarına rağmen ısrarla sürdürülen "Mecburi Hizmet Uygulaması"na

son verilmiş, sözleşmeli sağlık personeli uygulamasına geçilerek eleman temininde güçlük çekilen bölgelere gitmeyi gönüllü olarak seçen personel gönderilmeye başlanmıştır.

Yine Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde Sağlık Bakanlığı bünyesinde Alo 184-SABİM adıyla bir İletişim Merkezi oluşturulmuştur. Bu merkez, Sağlık Bakanlığımızla ilgili her türlü sorun, şikayet, öneri ve talepleri değerlendirecek sorunlara hızla çözüm üretme gayreti içinde olacaktır.

Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın getirdiği bir başka yenilik de çok önem verdiğimiz "Aile Doktorluğu" uygulamasıdır. Vatandaşımıza kendi doktorunu seçme hakkı tanıyan bu uygulamanın 2004 yılında başlatılması için hazırlıklar tamamlanmak üzere dir.

Çalışma hayatına yönelik yeni düzenlemeler yaptık.

Çalışma mevzuatının ülkemizin gelişen şartlarına, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) ve AB ölçütlerinde bir düzenlemeye kavuşturulması doğrultusunda yürütülen çalışmalar doğrultusunda hazırlanan İş Yasası yürürlüğe girmiştir.

Bu yasa; çalışma hayatını esnek bir yapıya kavuşturmayı amaçlayan düzenlemeleri içermekte olup, bu alandaki çağdaş hükümleri içermektedir. Yeni İş Yasası'yla, işçinin hizmet aktinin işveren tarafından sona erdirilmesinde geçerli bir sebep gösterme ve ispat yükü işverene bırakılarak çalışanların işten çıkartılmaları güçleştirilmektedir.

Kayıt dışılığın azaltılması ve istihdamın artması doğrultusunda işgücü piyasasında da olumlu yönde gelişmeler beklenmektedir.

Yabancıların çalışma izinlerini yeniden düzenledik.

Ülkemizdeki yabancıların çalışma izinlerine ilişkin yasal düzenlemelerdeki dağınıklığın giderilmesi, bürokratik işlemlerin azaltılması, görev ve yetkilerin tek elde toplanması, sağlıklı istatistiki bilgi ve verilerin derlenmesini amaçlayan Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. Bu yasayla, Türkiye'ye çalışma ya da başka amaçlarla gelen yabancıların kaş biçimlerinin uluslararası hukuka ve AB uygulamalarına uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır.

Sosyal güvenlik sistemiyle ilgili düzenlemelere başladık.

Sosyal güvenlik mevzuatında önemli değişiklikler sağlayan Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye İş Kurumu, Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatı, Bağ-Kur ve T.C. Emekli Sandığı yasalarında değişiklik yapılmış ve bu alanda yaşanan büyük bir hukuki boşluk doldurulmuştur. Bu kapsamda; Türkiye İş Kurumu Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatı Kanunu, Bağ-Kur ile ilgili kanun ve Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu TBMM'de kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Sosyal güvenlik alanında yapısal dönüşüm sağlamayı öngören Herkese Sosyal Güvenlik, sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanması,

uzun vadeli sigorta programları ile kısa vadeli sigorta programlarının birbirinden ayrılması ve genel sağlık sigortasının kurulmasına ilişkin daha kapsamlı çalışmalar sürdürülmektedir.

Hukuk reformu çalışmalarına hız verdik.

Adalet hizmetleri, hukuk ve demokratikleşme konularında bugüne kadar yaşanan sorunların köklü bir şekilde çözülemediği hepinizin bildiği bir gerçektir. Biz bu sorunlara bütüncül ve kalıcı bir çözüm getirmeyi hedefledik. Konuyu sadece bir yargı hizmeti olarak ele almıyoruz. Demokratikleşme ve hukuk reformu boyutu ile bir bütün olarak bakıyoruz. Bu çerçevede, hükümet programında ve Acil Eylem Planında somut, ayrıntılı ve sreye bağlanmış tedbirler geliştirilmiştir.

Kararlılıkla hayata geçirmekte olduğumuz bu tedbirlerin temel amacı, hukuk devleti ilkesinin, insan hak ve özgürlüklerinin bütün kurallarıyla ülke-mizde yerleşmesidir. Ayrıca, yargı kararlarına gerçek anlamda uyulması sağlanarak, yargılamanın hak aramayı teşvik eden, hakkını arayanı tatmin eden ve haksız olduğunu bilerek uyuşmazlık çıkaranları caydıran bir niteliğe kavuşturulması esas alınmıştır.

Bu erevede, Avrupa Birliğine uyum da dikkate alınarak bir çok düzenleme yapılmıştır.

4780 sayılı Kanunla Bakanlar Kurulunda bulunan bir takım yetkiler Adalet Bakanlığına devredilerek bürokratik formaliteler azaltılmıştır.

4785 sayılı Kanunla ÷lkemizde önemli oranda can ve mal kayıplarına yol açan trafik kazalarına ilişkin hapis cezaları artırılmıştır.

4786 sayılı Kanunla para cezalarını geç ödeyerek cezanın caydırıcılığında kurtulmanın önüne geçilmektedir.

4787 sayılı Kanunla toplumun temel taşı olan aile kurumuna yönelik olarak ihtisas mahkemeleri kurulmuş ve bu mahkemelerin görev ve yargılama usulleri düzenlenmiştir.

4789 sayılı Kanun ile, Milli Güvenlik Kurulunun yapısı ve işlevine ilişkin değişiklik yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile Milli Güvenlik Kurulumuzun yapısı Avrupa Birliği ve uluslar arası normlara uygun hale getirilmiştir.

4806 sayılı Kanunla ceza ve infaz kurumları ve tutuk evleri konusunda uluslararası normlara uygun düzenlemeler yapılmıştır. Böylece, insan haklarının uygulanmasında gelişme sağlanırken, bu kabil konularla ÷lkemizin uluslararası imajına gölge düşürülmesi de engellenmiştir.

4809 sayılı Kanunla basın ve yayın yoluyla işlenen suçlara ilişkin kanunda düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu düzenleme ile demokratikleşme yolunda önemli bir adım atılmıştır.

4810 sayılı Kanun ile, Adli Tıp Kurumu daha iyi hizmet sunabilmesi için dünyadaki gelişmelere paralel olarak yeniden yapılandırılmıştır.

4829 sayılı Kanun ile, yargının işlevselliği açısından büyük önem taşıyan tebligat konusunda düzenlemeler yapılmıştır.

4852 sayılı Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun kabul edilmiştir. Türkiye, bu Sözleşmeye taraf olan 14 üncü ülkedir. Bu Sözleşmeye taraf olarak ülkemiz için en önemli problemlerinden bir olan yolsuzlukla mücadele konusundaki kararlılığımızı göstermiş bulunmaktayız.

4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun ile, icra ve iflas usulünün zamanında, etkili ve tarafsız bir şekilde sonuçlandırılmasına ve bunları yavaşlatan engellerin ortadan kaldırılmasına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.

4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun ile uygulama açısından büyük önem taşıyan nitelikli personelin yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

4959 sayılı Toplum Kazandırma Kanunu çıkarılmıştır. Kanun ile, terör sorununa köklü bir çözüm sağlamak hedeflenirken, aynı zamanda çeşitli nedenlerle terör örgütlerinin ağına düşmüş vatandaşımıza hayata yeni bir başlangıç imkanı tanınmıştır.

Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme hükümetimizce onaylanmıştır. Böylece kişisel ve siyasi hakların yanı sıra ekonomik, sosyal ve kültürel haklara ilişkin ola-

rak da uluslar arası normlar iç hukukumuzda kazandırılmıştır.

Dünyada meydana gelen sosyal, siyasal ve ekonomik değişikliklere uygun olarak hazırlanan yeni Türk Ceza Kanun Tasarısı, TBMM'ye sevk edilmiştir.

Kültürel değerlerimize sahip çıkıyoruz.

Büyük bir medeniyetin mirasçuları olarak tüm dünyadaki kültür değerlerimize ve Anadolu'da iz bırakmış kültür değerlerini sahiplenmek ve yaşatmak büyük devlet anlayışımızın bir gereği olmuştur.

Cumhuriyetimizin 80. yılı kutlamaları çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığımız bu anlayışla çeşitli kültür ve sanat etkinlikleri düzenlemektedir.

Bu kapsamda, Çanakkale-Gelibolu milli park alanının milli mücadele ruhunu yansıtacak biçimde yeniden düzenlenmesi için özel bir proje başlatılmıştır. Bu çalışma 18 Mart'tan önce tamamlanacak ve alan hizmete açılacaktır.

El yazmaları başta olmak üzere kütüphanelerimizdeki nadir ve değerli eserleri elektronik ortama aktararak sağlıklı olarak muhafaza etme ve kullanıma açma çalışmalarımız sürüyor. Bu çerçevede Süleymaniye Kütüphanesi el yazmaları koleksiyonumuzun UNESCO tarafından oluşturulan dünya belleği programı kapsamına alınması için büyük gayret gösteriyoruz.

Kültür varlıklarımızın korunması ve kullanılması, turizm sektörünün teşvik edilmesi, kültür ve

sanat eser sahiplerinin telif haklarının korunması ve korsan yayıncılıkla mücadele, müze ve ören yerleri işletmeciliğinin çağdaş bir model çerçevesinde yeniden ele alınmasına yönelik yasal düzenlemeler tamamlanmış olup bunlardan bir bölümü uygulamaya konulmuştur.

Yeniden yapılanma çerçevesinde Kültür ve Turizm bakanlıklarımız, dünyadaki örnekleri gibi tek çatı altında birleştirilmiştir. Bu güne kadar yaşanagelen sorunların çözülmesi yönünde yasal ve kurumsal tedbirler alınmıştır.

Turizmi çeşitlendiriyoruz.

Turizmin çeşitlendirilmesi, sezonun uzatılması ve turizmin deniz, kum, güneş üçlemesi dışına çıkılarak yurdumuzun her bölgesindeki değerlerimizin kullanılması sağlanmaya çalışılmaktadır. Bölgeler arası dengesizliklerin kaldırılmasına yönelik çalışmalara hız verilmiştir. Kültürel ve tarihi miras yönünden zengin bir potansiyele sahip olan değişik bölgelerimizde özelliklerine göre iç ve dış turizm geliştirilmektedir.

Turizm Teşvik Kanunu'nda gerekli düzenlemeler yapılmış ve sağlıklı, sürdürülebilir çevreyle uyumlu bir turizm yatırımları seferberliği başlatılmasına yönelik yasal altyapı hazır hale getirilmiştir.

Türkiye turizmde bir marka olma yolunda hızla ilerlemektedir. İzlenen doğru politikaların sonuçları tüm dış olumsuzluklara, Avrupa'da yaşanan ekonomik daralmaya, yanı başımızdaki Irak savaşına ve bunların sonucunda rakip ülkelerde %30'lara varan

gerilemelere rağmen Türk turizmi büyümesini sürdürmektedir.

Önümüzdeki on yıllık gelecekte ülkemize gelen turist sayısı ve turizm gelirlerinde bugünkü rakamların kat kat üzerine çıkılarak 2010 yılında 30, 2015 yılında da 40 milyar dolarlık gelir hedefine ulaşılabacaktır.

Her şey Türkiye için...

Bütün bu sıralanan icraat ve ortaya konan politikalar bu kısıtlı zamana sığdırabildiklerimizdir. Yapılan icraatın olumlu etkileri insanlarımızın hayatına kısmen de olsa yansımaya başlamıştır. Ancak, yapısal dönüşüm içeren bu kapsamlı çalışmaların asıl etkisi orta vadede net bir şekilde hissedilecektir.

Biz acil sorunları ihmal etmeden, sorunlara kısa vadeli kolaycılığa kaçarak yaklaşmadan, halkımızın sağduyusuna dayanarak uzun vadeli ve esaslı çözümler arıyoruz. Bu yolda kararlılığımızı ve çalışma azmimizi sonuna kadar sürdüreceğiz.